

HÁZTARTÁS

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 20 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Az összeomlott fal.

Irta: Mezei Ernő.

A nagy koalíciós alakulás holtan fekszik ott a kapu előtt, amelyen át a magyar nemzet egy új korszakba bevezetni vállalkozott.

Nem telt soha gyönyörűségünk a koalíció korábbi vidám életében. Nem lehet hát se okunk, se kedvünk megsiratni gyászos halálát, akármilyen természetellenesen következett is be. Sokan voltak, kik a koalíciós pártok előbbi boldog egyezéséből határozott reményt merítettek arra, hogy az így megteremtett alapon a teljes fúzió, valamely egységes és végleges pártalakulásnak kell létrejönnie. A magunk részéről a dolgok ily fejlődését, amely a függetlenségi párt elvi hagyományainak teljes teladásával járt volna, legkevésbé sem óhajtottuk. Sokan voltak olyanok is, kik a koalíciós kormányzat átmeneti feladatát biztos zálognak vették arra, hogy közvetítő szerepének szerencsés beteljesítésével a vitás kérdéseket felfüggesztő fegyverszünet egyszeriben állandó megoldásba fog beletorkollani, tartós békét teremtve a korona és a nemzet között. Bennünket bizony ez a szép kilátás sem csábított, mert méltán tarthattunk attól, hogy az ily állandó megoldás csak a nemzeti küzdelem teljes eredménytelenségét fogná megpecsételni. Igenis elismertük, hogy az az átmeneti feladat, amelyet a koalíciós kormányzat elvállalt, bizonyos közvelen és

általános szükségnek felel meg, de viszont legkevésbé sem tartottuk kívánatosnak, hogy az átmenetiség megszbott mértékén túl terjedjen. Csak komor kritikával kísérhettük, hogy a váratlanul megnyert hatalom első mámorában a koalíciós pártok vetélkedve tüskönbokron át követték a kormányzati oportunitizmust olyan ösvényekre, amelyek teljesen eltértek a nemzeti megbízatás utvonaltól. Ha most nagy szakítás és kérelhetlen válás jelenetei a koalíciós tüzhely körül csakugyan azt jelentik, hogy a függetlenségi táborból való föleszméltek elvi kötelezettségeikre és hogy megteltek az eszmei harc tűzével, mi ebben csak örvendetes fordulatot láthatnánk és mint a nemzeti közszellem diadalmas megnyilatkozását tudnók üdvözölni.

De itt egy kérdés, egy fatális kérdés. Ez a koalíciós alakulás, mely lelkenedező odaadással végzett el a kormány kívánatára olyan dolgokat, amelyek csak fájdalmas csalódás érzetét kelthették a nemzetben, miért nem tölthette be azt a kötelezettségét, amelyen a királylyal szemben paktumszerű létjoga alapult és amelyet a nemzet is különös megbízatásának irt elő? Miért, miért? Ez a körülmény az, amely a természeteseknek látszó elvi megoszlások ellenére a koalíció felhomlását megfosztja a természetes enyészeti színétől. Mert maga a dolgok törvénye tette a választási reformot a pártok szövetkezésének legfőbb tartalmává. A vá-

lasztási reform jelszava volt a koronának legveszedelmesebb támadó útege a nemzeti ellentállás szervezete ellen, mihelyt a fegyverszüneti megegyezésben a koalíciós kormányzatnak ezt a jelszót sikerült a nemzeti közszellem számára lefoglalnia, minden nemzeti párt együttes és föltétlen kötelezettségeül volt adva, hogy ezt az elhódított állást a nemzeti védelem megbízható védelmi vonalául építsék ki. Minden ellentét a király és nemzet között nyitva maradhatott, csak annak nem volt szabad semmiképpen bekövetkeznie, hogy a kiujult összeütközések, a megismételt harcok, a meg nem oldott választási reform terrénümán következzenek be. A jelenlegi parlamentnek első pillanatától élet és halál parancsául kellett tekintenie azt, hogy megtartsa és a végsőig kihasználja a választási reform megalkotásához szerzett kedvező feltételeket. Kockáztathat bármit, csak azt az egyet nem, hogy új általános választást, annál kevésbé új nemzeti ellentállást a bécsi hatalmak ellenében a meg nem oldott választási reformmal hátunk mögött kelljen megvívunk. A választási reformmal szemben nincs választás. Nem lehet úgy csatába indulnunk, hogy egyre-másra örvények nyiljanak meg lábunk alatt. A választási reform az egyetlen biztos átívelés a szakadékok fölött. Aki ezt nem látja, az már vakon is rohan a tüzmélységek fölé.

Most ime a látók előtt is feltárult

Az arany.

Irta: Hegedüs Gyula.

(Utánnyomás tilos.)

Mikor hazaérkezett Böske, valami úgy ösztökölte, hogy mutassa meg az aranyat. Megtapogatta: még ott volt a zsebében, nem vesztett el a vékony, finom kis pénzdarab. Szólni akart, már az ajkán volt:

— Egy aranyat kaptam. . .

Már maga előtt látta az apja, anyja, meg a testvérei elámult, csudálkozó arcját, de minduntalan magába fojtotta a szót. Csöndesen, szóvalanul ült az asztalnál, azután pedig, amikor készen voltak a vacsorával, sietett ágyat vetni, hogy lefekhessék. Lefeküdt, de egyáltalán nem érzett fáradságot, inkább úgrálni szeretett volna, beszélgetni és nevetgélni, hiszen egy aranyat kapott, finomat és csillogót. . . Az egész napot, de különösen az estét újra átélte: azt a gyönyörű, mámoros percet, amikor kezébe kapta a kicsi, selyempapirosba göngyölt aranydarabot.

Ugy volt, hogy két hétig tovább maradt benn az üzletben. Hat vagy hét rossz és divatját mult kalapot is kijavított s a tulajdonosnő megígérte, hogy ezért külön meg fogja fizetni. Jóságos asszony, derék asszony, nem kívánta tőle, hogy ingyen dolgozzék. — Nagy buzgalommal nekifogott a munkának, szorgalmasan dolgozott s ha otthon megkérdezték, mért maradt benn tovább, mint magától értődött mondta:

— Most van a szezon. Ilyenkor annyi a munka, hogy alig győzzük elvégezni.

Az apjának vagy az anyjának eszükbe sem jutott, hogy az ilyen továbbdolgozásért külön is kellene fizetni. Azok már nagyon belefásultak az életbe, benne éltek a küzdelmes, zürzavaros harcokban; nevettek volna, ha valaki azt mondja, hogy sztrájk nélkül is lehet több pénzt kapni.

Igy hát ezt a pénzt nem kellett átadni nekik; este nem várták türelmetlenül és izgatottan, hogy minél hamarabb a kezükbe kerüljön a pénz. Hazaérkezett és nem tekintett rá kérdőleg és várakozva az apja, nyugodtak voltak, megvacsoráztak csöndben és lefeküdtek.

Az ágyba magával vitte az aranyat. Kifejtette a selyempapirosból és végigtapogatta. Gyöngéden, szelíden fogta a kezébe, azután újra becsomagolta. Még nem gondolt arra, hogy mit csináljon vele, mit vegyen ezen a tömértelen pénzen, még csak örült neki, gyerekesen és öntudatlanul. Reggel alig várta, hogy fölkelhessen, hogy kijuthasson a szűk, sötét szobából s a szeretőgázó, fehér napfényben megnézhesse az aranyat. Rátűzött a nap, lesiklottak és százfélé hullottak róla a vékony sugarak: hogy fénylett, hogy pompázott az arany! Egy kicsike, kerek fémdarab és magába tudja gyűjteni a hatalmas égitest szeretőröppenő sugarait. Szinte szikrázik a fényességben. Csudálatos egy pénz, végtelen finomság van benne, valóságos gyönyör végignézni. A király alakját, amint hosszú palástjában áll és tartja az almát, körülötte a

sejtelmes, érthetetlen szavakat s a szélén a bevésett, apró betűket. Bizalmam az ősi érényben, valahogyan kibetűzte ezt a mondatot, persze nem értette. Elgondolkozott, hosszan és töprengőn, vajjon mit jelenthet ez a szép, sejtelmes mondat? Hiába, nem értette és nem merete megkérdezni otthon, mert talán kérdőre vonták volna, honnét tudja ezt.

— Bizalmam az ősi érényben . . . nagyon tetszett neki ez a mondat és folytonosan ezt mormogta magában.

Másnap, amikor az üzletbe ment és hozzáfogott a munkához, megkérdezte Vágó Fannitól:

— Mondd, mit jelent az, hogy bizalmam az ősi érényben?

Vágó Fanni nevetett.

— Micsoda?

Böske újra elmondta a szép, sejtelmes mondatot, de hiába, Vágó Fanni sem értette.

— Hol olvastad?

— Itt.

Előhuzta a zsebéből az aranyat. Kibontotta a selyempapirosból, éppen akkor szökött be az ablakon egy sugár és reszketni kezdett sárga felületén. Mintha a király almája lett volna a nap, a kicsike pontból széjjelugráltak a sugarak, az egyik beletűzött a szemébe. Kénytelen volt egy pillanatra behunyni.

— Arany! — csudálkozott a leány. Hol kaptad?

— Tegnap az asszonytól. Tudod, azokért a kalapokért.

A leány merően nézte a pénzt.

— Oly szép . . .

az ut. A nemzeti létfeladatot a nemzeti pártok koalíciója saját létfeladatának fogadta és ha mégis el kell pusztulnia úgy, hogy feladatát meg nem oldotta, ezt nem fogják künn a világban a politikai alakulások és parlamenti fejlődések rovátába igtatni. Sokkal nagyobb és veszesebb kihatásai lehetnek. Épen akik távolabbról nézik ezeket a jelenségeket, a nemzeti közszellem valami nagy hajótörését, vezető erőink teljes bukását fedezhetik fel bennük. Keveset jelent, hogy a koronával szemben is úgy tüntetik fel, mint ünnepélyesen vállalt kormányzati és parlamenti kötelezettségeknek be nem váltását. Amde, hogy annyi közös lelkesedés, annyi kölcsönös bizalom, oly sok ünnepélyes fogadkozás és szövetkezés, amelyet a kiállott veszedelmek e tudata ragyogó tűzjátékul eregetett az égre, nemcsak hogy hirtelen szétfoszlott a sötétségbe, de éppen az újra megjelent és növekvő veszedelem előtt mint kábító, mindeneket megzavaró füst bocsátkozik le a lelkekre! Súlyos kétségeket támaszthat ez nemzetünk vezető rendeltetése felől, még barátaink között is.

Persze azt hozhatják fel, hogy a nemzeti irányú választási reformot megalkothatják az az új kormány és új többség is, amelyeknek most jönniök kellene. Majd meglátjuk, mennyire óvhatják meg a hevenyészett új tényezők a sikeres munkának eddig is nehezen szerzett és mindenképpen kényes feltételeit. De már is észrevehetjük, hogy nagyfokú önámítás, a kérdés mai természetének teljes félreismerése sugallja az ily föltevéseket. Ennél a választási kérdésnél valóban minden attól függ, hogy itt a megoldás, mint a legális nemzeti akarat imponáló egységes nyilvánulása jöjjön létre és a pártok összeműködésének szankciójával legyen ellátva és hogy ekkép a nemzeti szent keresztelésből kiemelve, a belső és külső ellenségek minden fondorlata ellenében, a korona részéről is sima elfogadása biztosítva legyen. Nemzeti

szerencsétlenségnek kellene tekinteni, ha a már adott baljóslatu körülmények között a választói reform rendkívüli belső és külső harcok méhévé válnék, a törvényhozás ebbeli munkája nagyméretű pártusák között folynék le, további hatásával magát a nagy közvéleményt is veszedelmes konvulzióba ejtené és nemzeti létünk minden ellenségét ádáz támadásokra vagy rejtett aknáknak robbantására bátorítaná fel. Mit kellene mondani az olyan parlamenti tényezőkről, akiknek a nemzeti lét válságos fordulójánál kezük ügyében volt a helyzet uralkodó kérdésének könnyű és helyes megoldása és a helyett beláthatlan esélyek forgatagába, erkölcsi polgárháboruba taszítanak a nemzetet.

Nem, mi nem siratjuk a koalíció vesztét. A választási reform összefüggése a koalícióval csak történeti esetleg és a nemzeti közvélemény koalíció és paktum nélkül is feltétlenül megkivánhatta volna, ma is megkivánja pártjaitól, többségtől, ellenzékétől egyaránt, hogy a választási reformot a nemzeti jövő magasabb és közös szempontjából fogják fel. De szomorú végzet a magyar nemzetre nézve, hogy a nagy nemzeti koalíció sorsa oly hiven és jelképesen ismételte meg a bábeli toronyépítés meséjét. Nemde itt is a nagy özönvíz veszedelme után megfogadták a hazafiak, hogy egyetértően óriási falat építenek fel, amely a jövőben az ellenséges istenség haragja ellen biztonságot nyújtson. Hajh, alig hogy az építéshez fogtak, elvesztették közös nyelvüket, beütött az értelmek zavara és fegyveresen támadtak egymás ellen. A nagy védőfal nálunk is kiépítetlen maradt. A néptömegek megzavarva, vezetőiket és bizalmukat vesztetten szóródnak szét. És akik előbb vakmerően lázongtak a felsőbb hatalmak ellen, most egyenként meghajtott fővel, aggodalmas szívvel várják, mi üdvöt vagy kárhozatot mér rájuk Baálnak bécsi bálványára.

Mást nem is tudott mondani. Fölemelte a kezét, hogy megtapogassa, de Böske ijedten rántotta el a pénzt. Megrémült, hogy a finom, csillogó pénzdarábot a más keze simogatása is érheti. Gyorsan visszatette a selyempapírosba és a keblébe rejtette.

Alig tudott dolgozni. A gondolatai folytonosan az arany körül jártak. Nem volt már a szeme előtt, de annyira megigézte, hogy csak azt látta. Sárga színét s a vékonyan kidomborodó betűket rajta. A király alakját, méltóságos, hosszú palástját s a kettős kereszt aranyalmát. Lehajtotta a fejét: milyen boldog is lehet ez az asszony, aki egész nap a bevőkkel beszél, neki sok ilyen gyönyörű aranya van...

Mikor hazament, az ebédnél többször is szólta hozzá és nem vette észre. Nem hallotta az apja hangját, az anyja hangját, sem a testvéreit. Az arany reszkető pengése bennmaradt a fülében, más hang csak erőszakkal hatolhatott oda. Az utcán végigment, a földre bámult! ejnye be kár, hogy az emberek úgy vigyáznak az arányaikra, nem vesztik el...

Estefelé, amikor a villamlámpák kigyuladtak az üzletben, a hivalkodó, gögös sárga fény vont be mindent. Ez a szín is az aranyra emlékeztette, az aranyra, amely ott pihent elrejtve a keblében. Gondolatai támadtak; az első pillanatban szégyelte magát, de aztán dacosan vetette föl a fejét.

Vágó Fanni, aki mellette ült, megkérdezte:

— Mit veszel az aranyon?

Böske hirtelen nyilalást érzett a szívébe:

ha vesz valamit, ki kell adni az aranyat. Felváltják és adnak neki piszkos kotonákat, amelyekről lekopott a fényesség és fekete por borítja be betűiket. Csunya hatások és összevert krajczárokat, amelyeket kin megfogni egy arany után, egy csillogó, pengő, finom arany után. Gyorsan azt felelte:

— Nem veszek rajta semmit!

— Hát megtartod?

— Meg.

De ez a gondolat nem hagyta békében. Már előbb is felvetődött a fejében, de kiütte onnét az arany fel-felbukkanó csudás, mámoros képe. Most foglalkozni kezdett ezzel a gondolattal, hosszan és komolyan. Végigtekintett magán: a cipője formátlan volt már s egy piczike, parányi fehérség kandikált ki fekele harisnyáján. A szoknyáját nézte, bizony kopott volt már s a blúza ellen is volt kifogása. A múltkoriban a Váci-utcán ment végig és gyönyörű hajszatokat látott az egyik boltablakban: most újra megkivánta azokat, százszorosán vágyódott rájuk, hiszen ott volt nála az arany, amely előtt a földig borulnak az emberek...

Nyolczat harangoztak, az üzletben abban hagyták a munkát. A kabátjukat, a kalapjukat veték föl mindnyájan, ő is nekikészülődött és kilépett az utcára. Ott is az aranyra gondolt, megtapogatta: hála istennek, még megvan. Egy-két kereskedés még nyitva volt, fényt osztó ablakaikban ragyogva kínálták magukat az áruk. Most érezte először tisztán és fájdalommal: ha mindent meg akar venni, amit szeretne, kevés az arany, kevés a gyönyörű

Kristóffy és a választói jog.

Budapest, szeptember 29.

A *Neue Freie Presse* vasárnap, a kibontakozás eshetőségeit vizsgálva, azt az abszolút hamis megállapítást kockáztatta meg, hogy Magyarországon az általános választói jog eszméje egyelőre megbukott. Nincs a magyar válságnak olyan szimptomája, se jelentős, se jelentéktelen, mely ezt a föltevést igazolná, sőt minden jel azt bizonyítja, hogy akárki és akármilyen többség kerüljön uralomra s akár a mai többség lesz az intéző, akár választásokra kell bizni a döntést: — az általános választói jognak meg kell maradnia a kibontakozás legfőbb alapjaként. Hiszen nincs a parlamentnek olyan pártja és nincs a parlamenten kívül sem olyan politikai réteg, mely a kibontakozást az általános választói jog megalkotása nélkül el tudná képzelni. S mikor a képviselőház tegnapi ülésében a lemondás körül vita folyt, nem akadt olyan szónok, aki az általános választói jogot, mint legközelebb feltétlenül megalkotandót, föl nem említette volna. Hogy a „*Neue Freie Presse*“ honnan az isten háta mögül szedte azt a föltevést, hogy a választói jog Magyarországon megbukott, azt tehát el se tudjuk képzelni.

A magyar sajtó éppen azért úgy siklott el a furcsa cikk fölött, mint egy tévedés fölött, mely a *Neue Freie Presse*-vel is megeshetik. Interdum etiam dormitat Homerus.

Akad azonban valaki, aki nem tudott és nem akart elsiklani a *Neue Freie Presse* álmoczikke fölött. Ez a valaki: Kristóffy József. Minthogy a *Neue Freie Presse* — elég fölöslegesen — Kristóffyra is kiterjeszkedett cikkében, ez éppen elég volt a legnyughatatlanabb férfiaknak, hogy belekapaszkodják a bécsi újság emlegetésébe s per longum et latum kifejtse nézeteit a választói jog minden bajra írt adó voltáról, a nemzeti kormány büneiről, Magyarország jövőjéről, kivándorlásról, halandóságról s egyáltalán mindenről, amihez van is köze, nincs is. Mintha ez a boldogtalan idegpolitikus még Kossuth kihallgatása előtt meg akarta volna ragadni a kínálkozó alkalmat Ausztria informálására, a korona hajlandóságának irányítására és termé-

csengésű, finomfényű vékony pénzdaráb... Minél régebben megvolt benne ez a tudat, annál inkább kinozta. Már nem mert a csillogó boltablakok felé nézni: annyi, annyi szép dolog van a világon és olyan kevés egyetlen arany...

A Dohány-utczába tért be s a fényességből jövet jól esett szemének a tompa homály. Nem vette észre, hogy már negyedórája követi egy férfi. El volt foglalva a gondolataival, nem nézett senkire. A férfi gondolt egyet, előre sietett s az egyik utcasarkon szembekerült a leánynyal. Megszólította.

— Hová megy?

A leány fölérczent. Végignézett rajta és megakadt a szeme gyémántos nyakkendőjén. Csöndesen mondta:

— Haza.

— Ne menjen még. Sétálunk egy kicsit s ha vacsorázni akar... elviszem.

A leány goromba akart lenni, el akarta kergetni a tolakodót, de egy pillanat alatt meg gondolta magát. Hallgatott. Az aranyra gondolt, feléje nyult s a blúzon, a selyempapíroson keresztül is érezte, hogy sima és finom. A szeme előtt káprázott vakító fényessége, a férfi felé fordult s halk hangon kérdezte:

— Egy aranyat is ad?

A férfi a leány piros ajkára nézett. Mosolygott.

— Kettőt is...

Aztán remegve belékarolt s a homályos utcán magához szoritotta a leányt.

szetesen az összes magyar hazafias pártok lebunkozására. A Neue Freie Presse pedig megadta a szerepléshez a vendégjogot. Ez már második baklövése a híres bécsi újságnak.

Igy azonban kénytelen kellett foglalkozni illik Kristóffy ur fejtegetéseivel. Két részre osztjuk ezeket. Az egyik rész természetesen azt akarja újból megállapítani, hogy minden magyar betegségeknek csak az az egy orvossága van, ha megteremtjük az általános választói jogot. Kristóffy ur természetesen elhallgatja, hogy ezt az igazságot — valamivel precízebben és becsületesebben — a függetlenségi párt hirdette legrégebben. De a függetlenségi párt olyan dajkamesét sohasem mondott, hogy maga az általános választói jog volna az orvosság, mely meggyógyítja a parlamentet, megszünteti a kivándorlást és szérum lesz a tudóvészellen is, mely most annyi áldozatot kér az országtól. A függetlenségi párt csak azt mondta, amint becsületesen mást nem is mondhatott, hogy a parlament csak akkor lesz illetékes mindezekben a bajokban orvoslást ajánlani, ha nem egyes osztályokat képvisel, hanem az egész nép nevében nyilatkozhatik. A függetlenségi párt jobb és egyetemesebb kvalifikációt kívánt a parlamentnek s erre ajánlotta az általános választói jogot. Kristóffy azonban összeválti a kvalifikációt az orvossággal s azt akarja elhitetni, hogy az általános választói jog minden bajt meggyógyít, sőt ez teszi majd képessé az országot arra is, hogy az egyre emelkedő terhek dacára ne fenyegetse a nemzetet a gyógyíthatatlan deficizit. Ki hiszi el az ilyen kuruzsló-reklámot? Igenis, ha az általános választói jog alapján választott parlament fog szembeszállni Ausztria kizsákmányoló gazdasági politikájával s a közös hadsereg hálólabdaszerűen növekedő követeléseivel, akkor ez a parlament talán elég erős lesz az osztrák követelések visszaverésére. De ezt Kristóffy ur nem mondja, ilyen konzekvenciáját az általános választói jognak ő nem festi a korona szeme elé, mert akkor megtanulna repülni, még Ausztriából is. De nagy általánosságban, ferdítve és mesterséges fanatizmussal szeretné elhitetni, hogy az általános választói jog megalkotásával megszűnne a kivándorlás, apadna a halandóság és gazdagodnék az ország. Ha ez így volna, Ausztria jobban ellenézné az általános választói jogot, mint a külön bankot. Nem, Kristóffy ur, az általános választói jog dolga nem úgy áll, mint ahogyan ön prédikálja. Az általános választói jog kell s a magyar politikában ezt ma már mindenki akarja, de azért, hogy a parlament igazán az egész nép képviselője legyen. Ez a választói jog azonban nem a Kristóffy uré. Azt a választói jogot, melyet Kristóffy ur ajánl, a Neue Freie Presse jobban jellemezte, mikor vasárnapi cikkében „udvari politikának“ nevezte. Mert az a reform a népeknek csak azért s csak addig akar kedvezni, ameddig az a koronának jó s ameddig a koronát a parlamenttel szemben erősíti. Ezért is nyult a reformhoz akkor, mikor a parlament ellentállását szerette volna megtörni. Mert hiszen csak nem képzelhető, hogy a király az erős parlament helyett egy erősebbet akart magának. Ha nyilvánosságra kerülne az az indoklás, melynek segítségével a választói jognak a királyt megnyerték, nyomban kiderülne, hogy a reform kigondolói nem a nemzetet akarták vele erősíteni a koronával szemben, hanem a koronát a nemzettel szemben.

Kristóffy cikkének második része a legcsunyalább akta, melyet magyar születésű ember valaha kiállított magáról. Ez a szerencsétlen lélek egyenesen azt mondja a királynak és

Ausztriának, hogy ne hagyja magát koncessziókra csábítani, mert akkor nincs megállás, mert „evés közben jön meg az étvágy.“ Királyoknak, ha becsületes tanácsadójuk volt, még mindig azt tanácsolták, hogy ne várják be, míg népeik türelmetlenül követelnék új jogokat, hanem juttassanak a millióknak időnkint valamit, mert ez a biztonsági szelepe a forradalmaknak. Tehát még akkor is, ha egy nemzet új jogokat kér magának, csak azt tanácsolhatják tanácsosai egy királynak, hogy ne várja be, míg a nép maga akarja megszerezni a jogokat. De nálunk nem is új jogokról van szó, csak olyan jogokról, melyek törvényeinkben vannak már biztosítva. Hol vannak azok a magyar követelések, melyeknek megadása azt jelenthetné, hogy evés közben megjöhet a nemzet étvágya? Tud Kristóffy ilyen követelésről? A külön bank új jog? A magyar szolgálati nyelv új jog? A készfizesek fölvétele új jog? Egyik sem az. Csupa törvényben biztosított jogunk lassu és fokozatos megvalósulásáról van szó s ezek tekintetében mondja Kristóffy, aki állítólag magyar, hogy nem szabad semmit sem megadni, mert evés közben jön meg az étvágy. De hát ha egy nemzet nem kérheti jogainak kiterjesztését ilyen rágalmozó vádak nélkül, akkor hogyan meri Kristóffy a választói jog kiterjesztését követelni? Ha pedig az általános választói jogot, mely nincs még törvényeinkben biztosítva, szabad követelni, akkor miért nem szabad követelni azt, ami törvényeinkben már biztosítva van? De csodálatosan eltorzult látóképessége van a politikai nyughatatlanság e boldogtalan Ahaszvérusának, mert hogy Ausztriának evés közben hányszor jött meg négyezeréztendő alatt az étvágya, azt nem látja, de hogy Magyarország likvidáltatni szerelné már egyszer a törvényeiben biztosított jogok egy kis részét, azt veszedelmes kezdetnek látja, melyben nincs megállás.

Sajnálni illenék voltaképpen ezt a bécsi vándort, aki éppen úgy terhére van hazájának, mint ahogy kompromittálja még azokat a régi szabadelvű politikusokat is, akik egy lépést nem tehetnek, hogy mellőljük ne somfordálna Kristóffy. És mégis foglalkozni kell vele, mert okkal vagy ok nélkül, de azt a hírt terjesztik, hogy ez az ember utat talált a magyar trón várományosához. Meg kell már egyszer mondani, hogy amit egykor csinálni akart, nem volt talán akkora hazaárulás, mint az, amit most csinál. Ha tudva csinálja: az utolsó Efiatlesz. Ha tudatlanul csinálja: kártékony ördög.

Budapest, szeptember 29.

A fiemei kormányzó lemondása. Gróf Nákó Sándor fiemei kormányzó, aki a kormánynak benyújtotta lemondását, ma délelőtt meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnököt s hosszasan tanácskozott vele fiemei ügyekről.

Változás a diplomáciánkban. Diplomáciai körökből az a hír szivárog ki, hogy az ősszel gróf Lützow quirináli, gróf Széchen vatikáni, gróf Berchtold pétervári és gróf Welsersheimb madridi nagykövetek megválnak állásuktól. Lützow helyett báró Burián István, a jelenlegi közös pénzügyminiszter megy Rómába a Quirinálhoz nagykövetnek, míg pétervári nagykövet gróf Széchen lesz. Gróf Berchtold jelenlegi pétervári nagykövetet rendelkezési állományba helyezik, gróf Welsersheimb nyugdíjba megy és gróf Lützow-nak más munkakört fognak kiszemelni. Még nincs eldöntve, hogy ki lesz a monarchia nagykövete a Vatikánban és Madridban. Báró Burián közös pénzügyminiszter utódául gróf Zichy Jánost emlegetik.

Wekerle Bécsbe utazott.

— Kossuth meghívása előtt. —

— Ujabb kihallgatások lesznek? —

Budapest, szeptember 29.

Wekerle Sándor ma este Bécsbe utazott, hogy holnap kihallgatáson jelenjék meg a király előtt. Ezen az audiencián veszi át a miniszterelnök a korona döntését a kabinet lemondó kérvényét illetőleg, valószínű azonban, hogy ez alkalommal a kibontakozás tárgyában is lesznek előterjesztései. Előreláthatólag holnap beszél meg a Kossuth audienciájának részleteit is, mely — úgy amint azt az „Egyetértés“ megírta — az eddigiek szerint pénteken lesz. Kossuth audienciáját ugy Bécsben, mint Budapesten nagy érdeklődéssel várják. A bécsi lapok azonban Kaszandra-jóslással kommentálják ezt az audienciát s véleményük az, hogy Kossuthnak minimális kilátásai vannak arra, hogy megbízást kapjon. Bécsben a Wekerle-féle kibontakozási tervnek a sikerét s egy új hatvanhetes alakulásnak a bekövetkezését várják. Bécsből eredő hírek mondják azt is, hogy Kossuth audienciáján még nem történik döntés és Kossuth után mások is kapnak meghívót a királyhoz: Tisza István, Andrássy Gyula, Khuen-Héderváry, Lukács László, Széll Kálmán, gróf Zichy Aladár, gróf Zichy János nevét emlegetik. A király ismét minden politikai árnyalatot meg kíván hallgatni, mielőtt ismeretes óvatosságával a döntést meghozná.

A helyzet tehát várakozásokkal teljes, de tegnaptól mára teljesen változatlan. A hatvanhetesek is, a negyvennyolcasok is a maguk uralmának a fölvirradását várják; egyelőre azonban kilátástalan kísérlet volna jóslásokba bocsátkozni, hogy melyiküknek lesz igaza.

Mai hireink ezek:

Tanácskozás Kossuthnal.

Ma déiben tanácskozás volt a kereskedelmi miniszteriumban, amelyen résztvettek Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, Justh Gyula, a képviselőház elnöke és gróf Apponyi Albert kultuszminiszter. A megbeszélések a politikai helyzettel és Kossuth Ferencznek küszöbön levő királyi kihallgatásával kapcsolatosak.

A miniszterelnök Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután öt órakor titkára, dr. Bárczy István kíséretében Bécsbe utazott. A miniszterelnök holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál, hogy átvegye a Felsőháznak a kabinet lemondási kérvényére vonatkozó határozatát.

A bankprovizórium föltételei.

A Budapesti Hírlap mai száma Kossuth Ferencznek egy állítólagos memorandumát részletezi s ennek során megírja azt is, hogy Kossuth Ferencz a függetlenségi kabinet kinevezése ellenében hajlandó a többség részéről egy kétéves bankprovizóriumot megszavaztatni, föltéve, hogy a kormány felhatalmazást kapna a külön banknak 1913-ra való előkészítésére.

A mi informáczióink szerint elsősorban nem áll az, hogy Kossuth Ferencz egy memorandum már ott volna a király dolgozóasztalán. Kossuth Ferencz álláspontját nagyjában jelezte ugyan Wekerle a király előtt, de a kibontakozási vonatkozó tervét Kossuth Ferencz maga fogja kifejteni audienciáján. Ezt a tervet részletesen senkinek sem mutatta meg s az ő intenciójának felelni meg legkevésbé, hogy amit a királynak akar mondani, azt éppen a király tudja meg legkésőbb.

De még általánosságban sem felel meg — amint azt félhivatalosan is kijelentik —

az állítólagos memorandum tartalma a függetlenségi párt és Kossuth álláspontjának. Egészen bizonyos, hogy a függetlenségi párt nem azért vált meg a hatvanhetesektől, hogy aztán más hatvanhetesekkel szövetezzék. A függetlenségi többség olyan kormányt akar, melynek élén állhat esetleg a korona egy bizalmi embere, aki azonban semmiesetre sem lehet régi szabadelvű, se Lukács, se Hédevváry, se Hieronymi (alkalmas emberként gróf Zichy Tivadart hallottuk emlegetni), de a többi miniszter, tehát a belügyi és pénzügyi miniszter is, csak függetlenségi lehet.

Tendenciózus a bankprovizórium emlegetésének módja is.

A függetlenségi párt minden komoly tényezője tisztában van vele, hogy bizonyos rövid provizóriumot meg kell adni akkor is, ha a korona meghajlik a függetlenségi párt követelése előtt s az önálló bank előkészítésére meg is adja a felhatalmazást. De azt, hogy mi értendő az önálló bank előkészítésének felhatalmazása alatt, világosan meg kell állapítani. Mert ha azt akarnák csak megengedni az „előkészítés” czime alatt, hogy egyes vidéki városokban bankgyűléseket tartassanak, hogy cikkekkel és plakátokkal agitálhassanak, hogy a bankreményesség fölkelésével korteskedhessenek: ez csak humbug volna. Ha ez előkészítésnek volna nevezhető, akkor a bankcsoport már eddig is előkészítette a külön bankot, mert hiszen eddig is gyűlésezett, plakátozott és korteskedett. Hogy a függetlenségi párt 1913-ig meghosszabbítsa a bankszabadalmat, annak a legkomolyabb előkészítésre való felhatalmazás a föltétele. *Törvényben és pedig kongruens osztrák és magyar törvényben kell kimondani, hogy mikor a törvényhozások a bankszabadalmat 1913-ig meghosszabbítják, ugyanakkor már azt is kimondják, hogy 1913-ra pedig a külön bank okvetetlenül fel fog állítani.* Ezt aztán nem lehet félremagyarázni, sem kijátszani. Ez törvény és megváltozhatatlan marad akkor is, ha a döntő pillanatban a függetlenségi kormány már nem is lehetne a helyén.

A királyi elhatározás.

Bécsből jelentik: illetékes helyen határozottan megczáfolják egyes lapoknak azt a híret, hogy a király már döntött Wekerle előterjesztése dolgában. Beavatott helyen hangoztatják, hogy a király döntése Kossuth Ferencz kihallgatása előtt nem fog megtörténni.

A N. F. P. ha szerint a korona úgy Wekerle, mint Kossuth Ferencz kibontakozási terveit elvetné, ez kétségtelenül parlamenten kívüli kabinet kinevezését jelentené. De nem azt tervezik, hogy ez az átmeneti kabinet harczoló kormány lenne, amely mindjárt az országgyűlés feloszlásához fogna. Ellenkezőleg. Az ilyen kormánynak csak az lenne a célja, hogy egy ideig gondoskodjék az ügyek viteléről, hogy időközben a pártok a válság folyama alatt szerzett tapasztalatok és aktivitások után a végleges megoldást lehetővé tegyék.

Lukács az automobillal.

Lukács László, mint nekünk Bécsből jelentik, ma Badenből visszaindult Budapestre. A mi bécsi információink ennek a hirtelen hazautazásnak nagy jelentőséget tulajdonít. Lukács László az utolsó napokban egész csöndben és többször találkozott Aehrenthallal és módjában volt a király előtt is megjelenni. Ha most, közvetlenül Kossuth meghívása előtt Budapestre utazott, ez alighanem azt jelenti, hogy megbízásból utazik s Kossuthal kíván tárgyalni olyan irányban, mely a válság további sorsára nézve döntő kihatásu lehet.

A hadügyi követelések és a válság.

A bécsi *Fremdenblatt* írja: Egyes lapoknak a jövő évi közös költségvetés hadügyi követeléseinek állítólagos redukálásáról szóló hírei, — aminek kijelentésére fel vagyunk hatalmazva — egyáltalában nem bírnak alappal. Az 1910. évi hadügyi költségvetést az e hónap 18-iki közös miniszteri értekezleten véglegesen megállapították. Változás annál kevésbé volt észlelhető, mert a magyar kabinetválság legutolsó stádiuma az említett értekezlet után állott be. Ennek megállapításához még hozzáfűzzük, hogy a hadügyi költségvetés tulköveteléseit tudunkkal teljes egészükben vagy tulnyomó nagy részükben azon kiadások folytán állítottak elő, amelyek Bosznia és Herzegovina annexiójából folytak. E kiadások annak idején az osztrák és magyar kormány hozzájárulásával tétettek meg és ugyancsak az osztrák és a magyar kormány folyósították a megfelelő előlegeket. Eme, már kiadott összegek törlése a hadügyi költségelőirányzatból tehát előre is kizártnak tekinthető.

További audienciák.

A „*Neue Freie Presse*” értesülése szerint Kossuth Ferencz kihallgatása után további meghívások is várhatók. A bécsi lap szerint Tisza István, Khuen-Héderváry, Lukács László, Andrássy Gyula és Széll Kálmán kapnának meghívást a királyhoz.

A „*Neues Wiener Tagblatt*” még gróf Zichy Aladárt, a néppárt elnökét és gróf Zichy Jánost, a trónörökös bizalmasát is a meghívandók közé számítja. Azt is mondja ez a bécsi lap, hogy a jövő miniszterelnöke is ezek között a politikusok között keresendő, s így a képviselőház feloszlása alig lesz elkerülhető.

Egy bécsi megbízható információink arról számol be, hogy közvetlenül Kossuth Ferencz után legelsőnek Justh Gyula jelenik meg a király előtt audiencián.

A pártok hangulata.

A függetlenségi pártkörben ma este már nagyon csöndes volt az élet. A képviselők legnagyobb része egy-két napra kerületébe utazott, hogy az új helyzetről tájékoztassa a választókat, akik pedig Budapesten maradtak, kénytelenek voltak találgatásokkal beérni. A pártban természetesen változatlanul nagy a bizalom Kossuth Ferencz audienciájának eredménye iránt, de azért a rengeteg hadügyi költségek követelése miatt többen nagyon valószínűnek mondták, hogy hatvanhetes kormány jön, amely új választásokat ír ki. A helyzet tisztázását Kossuth pénteki kihallgatásától várják, ha a döntés akkor nem is fog bekövetkezni.

Az alkotmánypártkörben már sokkal nagyobb volt az élénkség. A képviselők bécsi hírek alapján erősen foglalkoztak azzal a hírrel, hogy a Wekerle-féle kibontakozási terv ismét előtérben van. Holló Lajos tegnapi beszédére az alkotmánypárt részéről adandó választ illetőleg a párt hivatalos lapja mai esti lapjában ezeket írja:

A politika beavatott köreiből az alkotmánypártiak ez a tartózkodása egy percze sem adott okot téves magyarázatokra. Aki az eseményeket és a rugókat ismeri, tisztában volt azzal az első perczen, hogy bár Holló Lajos olyan állításokat kockáztatott a koalíziós 67-es politikusokra vonatkozó fejtegetései során, amelyeket az alkotmánypárt nem hagyhat és nem is hagy megfelelő válasz nélkül, a tegnapi ülésen ugyanaz a szempont tett lakatot az alkotmánypárt ajkára, amely szempont a válságnak sok döntő mozzanatában hallgatásra készítette az alkotmánypártot. Mert mi történt tegnap a parlamentben? Holló Lajos azokkal a bécsi aggodalmakkal szállt harczra, amelyek a függetlenségi párt „megbízhatósága” szempontjából merültek fel már ismételtelen a Lajthán tul. Elmondta mindazt a maga pártja dicséretére

és minden más élő és valaha esetleg megszülető irányzat lecsepülésére, amit egy ilyen beszéd keretébe behozhatott. — Nos ebbe a perbe az alkotmánypárt a közéleti erkölcsöknek azzal a felfogásával, amely az elhatározásait irányítja, nem szólhatott bele. — Tessék csak zavartalanul megczáfolni minden kétkedőt. Az alkotmánypárt ezt a munkát nem nehezíti, nem rontja el. Amíg a koczka perdül, ez a párt nem tesz egy kavicsot sem a függetlenségi párt érvényesülésének útjába. Viszont természetes az is, hogy amint ez a feszélyező szempont majd megszűnik, feltétlenül megjön a válasz mindezekre, a „koalíció” s az abban résztvevő 67-esek teher-lapjára jegyzett ítételekre, amelyekkel Holló a „megbízhatóság” témáját körülvette. Ha az ország ráér a várásra, az alkotmánypárt is várhat, amíg a „rontó” szándék feszélyező szempontja megszűnőn, maga is hozzászólhat ehhez az igen érdekes kérdéshez.

A pártkörben élénken kommentálták ezt az álláspontot, amely azt látszik mutatni, hogy itt leleplezések készülnek.

A néppárt teljesen visszahúzódott a várakozás álláspontjára és gondosan örködik azon, hogy idő előtt ne árulja el terveit.

Gróf Andrássy Gyula utazása.

Gróf Andrássy Gyula ma reggel birtokára utazott.

Justh elutazott.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma este 8 órakor tonyai birtokára utazott, ahonnan pénteken este érkezik vissza a fővárosba.

Návay Lajos a helyzetéről.

Návay Lajos v. b. t. t. a képviselőház volt alelnöke a lemondásáról és az előállított új helyzetről egy bécsi lapban a következőképen nyilatkozott:

A formális lemondás megtörtént. Eddig mondhattuk, hogy mellettünk volt a többség bizalma, amelynek megválasztásunkat köszönhetjük. Most azonban a többség megszűnt, mert a koalíció Wekerle miniszterelnök és Holló Lajos kijelentése folytán felbomlott és így csak természetes, hogy mi viselt tisztségeinkről lemondunk. Különb is az utóbbi időben nem nagy élvezet volt a kiegyezés hívének a képviselőházi alelnökség. A 48-asok minket már régóta különösen ellenszenveléssel tüntettek ki, amiből önként kövekezik, hogy állásunkban nem a legjobban éreztük magunkat. Ami a politikai helyzetet illeti, bizony nem lehet tagadni, hogy nagyon szomorú. A király a mi szerény kívánságunkat nem fogadta el és így alig várható, hogy a korona a függetlenségi párt előterjesztéseit elfogadná, mert kétségtelen, hogy Kossuth Ferencz többet fog kérni, mint mi. Ilyen körülmények között valószínű, hogy a király egy parlamenten kívül álló politikushoz fordul, aki azután kirja az új választásokat és új helyzetet teremt.

A képviselőházi jegyzők lemondása.

A képviselőház tisztikarához tartozó hatvanhetes politikusok közül ma a két alkotmánypárti jegyző is beadta lemondását.

Thoroczka Miklós gróf levele így hangzik:

„Nagyméltóságú elnök ur! Kegyelmes uram! A Ház jegyzői állására a koalícióban egyesült pártok bizalma folytán lettem megválasztva. Miután most a pártok között eddig fennállott politikai kapcsolat megszűntét látom, van szerencsém Nagyméltóságoddal közölni, hogy a képviselőháznak eddig viselt jegyzői állásáról ezennel lemondok, kérve Nagyméltóságodat, hogy ezen elhatározásomat a Házal közölni sziveskedjék. Midőn ezen, a politikai helyzetben beállott változás természetesen következményét képező lépésemet Nagyméltóságodnak tudomására hozom, kötelességemnek tartom Nagyméltóságodnak azon szives jóindulatáért, melyet irányomban hivataloskodásom egész ideje alatt minden alkalommal tanúsított, őszinte köszönetet mondani. Kiváló tisztelettel gróf Thoroczka Miklós, Budapest, 1909. szeptember hó 28-án.

Raisz Aladár levele itt következik:

„Nagyméltóságú Elnök Ur! Szerencsés vagyok Nagyméltóságodnak ezennel tiszteletteljesen bejelenteni, hogy a változott pártközi viszonyokra való tekintettel a volt koalíció megítélt bizalmából viselt képviselőházi jegyzői állásomról ezennel lemondok. Kérem Nagyméltóságodat, hogy elhatározásomat a képviselőház tudomására juttatni kegyeskedjék. A midőn Nagyméltóságodnak hivataloskodásomnak egész ideje alatt tapasztalt ke-

gyes jóindulatért hálás köszönetemnek adnék kifejezést, maradok megkülönböztetett tisztelettel Nagyméltóságodnak Budapest 1909. évi szeptember 28-án lekötöztetett kész híve *Raisz* Aladár, a zepesszombati kerület országgyűlési képviselője.

A lemondások sora ezzel még nem fejeződött be, mert az alkotmánypárt és a néppárt tagjai összes bizottsági tagságaikról is lemondanak. Ilyen módon a képviselőháznak valósággal újra kell alakulnia.

Lemondott főispán.

— *Osztoluczky* Miklós, Zólyom vármegye főispánja, tekintettel a kormányválságra, lemondott állásáról.

Kristóffy cikke.

Kristóffy József a „N. Fr. Pr.” mai számában cikket írt a válságról, a melyben ilyeneket mond:

— A „nemzeti ellenállás” szülte az ugynevezett fiumei rezolúciót, a szerb irrendentának a koalíció politikájába való bevonását, s ez okozta a mostani horvát állapotot, ami egy nagy politikai hiba likvidációja csupán. Engedmények felülről s a barátságot fenntartó ajándékok lefelé, ezek szembeeszközök szimptomái ennek a politikának. És ezek az ajándékok, amelyekkel a választó rétegeket, főképp a hivatalnokságot akarták megnyerni, több mint száz millió koronával terhelik meg a büdzsét. Ez a politika azonban magában hordja a képtelenség csirait. Az engedmények értéktelenül szétfoszlanak, mint ahogy a kilenczes bizottság története bizonyítja, mert a közjogi izgalom: öncéz, s egy beteg parlamentárismus jelensége; s az ajándékoknál: evés közben jön az étvágy. Közbenjáró politikuskat és követelőző osztrákokat ajándékokkal csak 24 órára lehet kielégíteni; azután vége a kedélyességnek. A népet azonban a büdzsét fokozódó követelményei annyira megterhelik, hogy már nem tudja összehozni a pénzt s a csökkenő bevételek mögött ott áll a deficit réme. Ez a politika gyarapítja a paraszt-proletáriátust s Magyarország jelenlegi gazdasági képe ez: Uri koldusok, akiket paraszt koldusok tartanak el.

A cikkekkel lényegében lapunk más helyén foglalkozunk.

Budapest, szeptember 29.

Apponyi hitvitai rendelete. Daczára annak, hogy a két román egyház gróf *Apponyi* hitoktatási rendeletének végrehajtását a leghatározottabban megtagadták, a gyakorlatban mégis több helyütt máris magyarul folyik a hitoktatás a román ajku tanulóik részére is. Mint Gyulafehérvárról jelentik, az ottani gimnáziumban a görög-katolikus román diákokat egy római katolikus hitoktató tanítja magyarul a vallás tanra. Maguk a nemzeti ségi lapok sajnálattal konstatálják, hogy az összes szatmár- és máramarosmegyei középiskolákban a román fiúk a hittant magyarul tanulják. Ugyan ez az eset a nagybányai gimnáziumban, ahol a beiratkozott román tanulók szülői irásban adták beleegyezésüket ahhoz, hogy fiaik a hittant magyarul tanulják.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága ma este *Malatinszky* György elnöklésével bizottsági ülést tartott, amelyen a következő mentelmi ügyeket tárgyalta: A bizottság elhatározza *Ochaba* Agoston, *Serbán* Miklós, *Szokoly* Tamás, *Lovász* Márton, *Farkasházy* Zsigmond és *Szentiványi* Gábor mentelmi jogának felfüggesztését. *Hoffmann* Ottó mentelmi joga nem függesztett fel. *Horváth* József (nagyvácsányi), mentelmi joga felfüggesztetik. *Püty* István mentelmi joga nem függesztetik fel. *Magdics* Péter mentelmi joga két esetben felfüggesztetik, míg egy esetben nem függesztetik fel. *Dr. Zagorac* István mentelmi joga egy esetben felfüggesztetik, míg három esetben nem. *Benedek* János két ügye, továbbá *Sándor* Pál és *Szilassy* Zoltán mentelmi ügye az előadó meg nem jelenése és képtelensége miatt nem volt tárgyalható.

A képviselőház szoborleplezéseken. A képviselőházat meghívták a színyérváraljai Kossuth-szobornak október harmadikán történő leplezési ünnepélyére. Ez ünnepségen *Földes* Béla orsz. képviselő lesz a képviselőház kiküldötte. Ugyancsak meghívták a képviselőházat az észébeifalvai Kossuth-szobornak október harmadiki leplezési ünnepélyére. Ez ünnepélyen *Kubik* Gyula országgyűlési képviselő fogja elhelyezni a képviselőház koszorúját. Ugyancsak október harmadikára meghívták a képviselőházat az ungvári *Dayka* Gábor szoborleplezési ünnepségére. Ezen az ünnepen

Visontai Soma országgyűlési képviselő a képviselőház kiküldötte és koszorújának elhelyezője.

Az iglói mandátum. *Günther* Antal volt igazságügyminiszter lemondásával megüresedett iglói választókerületben az ottani függetlenségi és negyvennyolcas párt *Barcs* Gusztáv földbirtokost, Szepes vármegye függetlenségi és negyvennyolcas pártjának elnökét jelöli képviselőül. *Barcs* Gusztáv jelöltségét bejelentették *Kossuth* Ferenc országos pártelnöknek, aki örömmel fogadta a jelölést és *Barcs* Gusztávot az országos központ részéről legodaadóbb erkölcsi támogatásáról biztosította. Iglóra érkezett jelentés szerint az alkotmánypárt nem állít jelöltet. Hir szerint az iglói választókerületben a néppárt is állít jelöltet.

Újabb kivándorlási rendelet. A legutóbbi időben ismétellen megtörtént, hogy a hattárrendőrségek kénytelenek voltak sok száz kivándorlót visszautasítani, mert utlevélük nélkülözötte a záradékot, melyet az új kivándorlási törvény megkövetel, hogy a törvény életbelépte előtt kiadott utlevél érvényes legyen. Miután ezáltal a felek ok nélkül anyagilag károsodnak, *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter újabb rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz azon szigorú meghagyással, hogy első rendelete a legszélesebb körben közzéteendő.

A debreczeni bankgyűlés előkészítése. A debreczeni és hajdumegyei függetlenségi pártok küldöttségei a debreczeni függetlenségi kör helyiségében rendkívül látogatott együttes ülést tartottak az önálló jegybank mellett tartandó nagy népgyűlés tárgyában. Az ülést *Somogyi* Pál elnök nyitotta meg és üdvözölte a hajdumegyei pártnak szép számmal megjelent vezető férfait. *Wesprémy* István a hajdumegyei párt elnöke köszönte meg az üdvözlést. Ezután az alakulás következett. Elnökké választották *Somogyi* Pál és *Wesprémy* István. Jegyzőkké *Bor* János hajdumegyei és *Dr. Juhász* Nagy Sándor a debreczeni párt jegyzője. *Dr. Juhász* Nagy Sándor jegyző örömmel üdvözli a két párt szövetségének felvetett gondolatát. A népgyűlés, melyet rendezünk, nemcsak az önálló bank mellett fog állást foglalni, hanem a gazdasági önállóságot is hangoztatni fogja és radikális, határozott, meg nem alkuvó függetlenségi politikát követel. Ezután a gyűlés elhatározta, hogy a népgyűlésre meghívja *Jásznagykunszolnok*, *Szabolcs*, *Bihar*, *Szatmár*, *Szilágy*, *Ugocsa*, *Bereg*, *Máramaros* és *Ung* megyék függetlenségi pártjait. A nagy népgyűlés idejéül október 31. napját tűzték ki. Az előkészítés nagy munkájának vezetésére előkészítő bizottságot választottak.

A katonai terhek.

Budapest, szeptember 29.

Nehogy bárki is azt higgye, mintha Ausztria meglegednék azzal, hogy a *Wekerle*-miniszteriumot megbuktatta. Mint az örökké éhes Asztarotnak, neki még a jövőendő magyar kormányok élete is kell s már ma tiltakozik az ellen, hogy a most megalakuló kormány számára kedvezőbb helyzetet volna hajlandó teremteni, mint aminőt ímasztott a *Wekerle*-kormány.

A bankkérdés és a katonai kérdés a jelenlegi válság Achilles-sarka. Ennek a két kérdésnek megnyugtató megoldása nélkül szó sem lehet arról, hogy Magyarországon állandó béke teremtesse. Éppen ezért a két fő kibontakozási terv mindegyike ennek a két nagy kérdésnek megoldása körül forog. A *Wekerle*-féle kibontakozási terv szerint a bankkérdés provizóriummal rendeztetnék, de a horribilis katonai terhekért cserében nemzeti engedményeket kell kapnunk, a *Kossuth*-féle terv szerint is rövid provizórium volna a bankkérdés rendezésének módja, de ha a király engedményeket nem ad, akkor a katonai túlkövetelések kapcsolatosan ki s a delegációnak és a parlamentnek csak a rendes katonai szükségletek megszavazása legyen feladata.

Nem akarjuk ezáltal azt fejtegetni, hogy a két megoldási mód közül melyik volna kedvezőbb a nemzetre, csak rá akarunk mutatni arra, hogy az osztrák lapok már most hangoztatják, hogy a király egyiket sem fogadja el. Nem mondják ki ugyan ezt ilyen világosan, de mindenki megértheti. Tegnap egyhangulag azt írták a sugalmazott bécsi lapok, hogy sem a bankkérdésben, sem a katonai kérdésben a király nem fog semmi koncessziót tenni. Ez az ellen a reménykedés ellen irányult, hogy a király esetleg *Wekerle* kibontakozási tervét fogadja el s ezt akarták a bécsi sugalmazott lapok már csirájában megfojtani.

De nehogy Magyarországon bárki is azt hihesse, hogy ennek folytán a *Kossuth*-féle kibontakozási tervnek több reménye lehet arra, hogy azt a király elfogadja s nehogy a függetlenségi párt azt hihesse, mintha a kormányalakításra ma több kilátása van, mint volt a nyár elején, a „*Freundenblatt*“ ma kategorikusan megírja, hogy a felemelt katonai terhek kikapcsolásáról s a katonai beruházások elhalasztásáról szó sem lehet, mert a jövő évi hadügyi költségvetést már a közös miniszteri értekezleten megállapították és változás annál kevésbbé tehető rajta, „mert a magyar kabinetválság legutolsó stádiuma az említett értekezlet után állott be.“

Ez magyarul annyit jelent, hogy a katonai beruházások megszavazásának elhalasztásáról szó sem lehet s *Kossuth* hiába megy a király elé, reménye sem lehet arra, hogy ismeretes kibontakozási formulája ott kedvező fogadtatásra találjon.

Ilyen körülmények közt alig tudunk elképzelni módot a békés megegyezésre. Ezt tudják már Bécsben is s a N. Fr. Pr. ma már nyíltan is megírja, hogy egy parlamenten kívül álló, átmeneti miniszteriumot fog a király kinevezni. Bécsben is okultak a *Fejérváry*-kormány kudarcán, tehát nem egy parlamenten kívül álló „*Kampfkabinet*“ kinevezésére gondolnak, mely azonnal feloszlatná a képviselőházat, hanem csak egy olyanra, mely továbbvezetné az osztály ügyeit s bevárva, „míg a pártok kijózanodnak“, lehetővé tenné a krízis végleges megoldását.

Szerintünk nagyon vérmes ez az osztrák reménykedés. A pártok nem józanodhatnak ki, mert hisz már most is nagyon józanul nézik azt az aknamunkát, amelyet Ausztria folytat Magyarországon ellen. Sőt minél inkább ragaszkodnak Bécsben a katonai terhek felemeléséhez, annál jobban megerősödnek a magyar parlamenti pártok abban a felfogásukban, hogy Magyarország adófizető polgársága a terhek további emelését el nem bírja gazdasági függetlenségünk nélkül, tehát vagy kapcsolattassanak ki ezek a katonai terhek a jövő évi közös költségvetésből vagy pedig a készfizetések felvételével legalább az első lépés tétessék meg gazdasági önállósításunk felé.

Meglehet tehát, hogy a király tovább is megmarad a mai negáció álláspontján, s hogy ily módon a mai pártokból kabinetet nem fog kinevezni tudni. De azt előre megjósolhatjuk, hogy semmiféle parlamenten kívül álló kabinet nem fogja a békét megteremteni tudni, mert egy év vagy két év múlva is csak ugyanaz lesz a helyzet, mint ma, akkor is az lesz a béke ára, mint ma, mert ha formaliter a koalíció pártjai közt a kibontakozás módjára nézve volt is eltérés, mindegyik a minimumát követeli annak, ami Magyarországon a békés állapotok s a nyugalmas kormányzás megteremtésére alkalmas.

KÜLFÖLD.

A német kancellár olaszországi útja. *Beihmann-Höllweg* birodalmi kancellár római utazásának időpontját még nem állapították meg. Egy berlini lapnak azt a jelentését, hogy a birodalmi kancellár október 25-ika és 25-ike között utazik el, még nem erősítették meg. *Beihmann-Höllweg* valószínűleg megmarad eredeti tervénél és november első felében utazik el Olaszországba.

A szerb külügyminiszter Párisban. *Milovanovic* külügyminiszter és *Pacsu* államtanácsos volt pénzügyminiszter holnap Párisba utaznak, hogy az új szerb kölcsönt megkössék. Visszafelé való utazásában *Milovanovic* külügyminiszter utba ejti Bécset, hogy gróf *Aehrenthal* külügyminiszterrel a szerb kereskedelmi szerződés ügyéről ismétellen tárgyaljon.

Jól értesült helyről közlik, hogy Szerbiával az Ausztriával való kereskedelmi tárgyalások megindítására a szkupstina összeülése előtt nem fog lépéseket tenni. A szkupstina összeülése után is csak akkor tesz Szerbia ebben az irányban lépést, ha Bécsből újabb javaslatokat terjesztenek elő erre vonatkozólag. *Aehrenthal* állítólag kijelentette *Simics* előtt, hogy a magyar krízis elintézése után nyomban komoly megfontolás tárgyává teszi a szerződés ügyét.

Mind Ezeket a számokat zenekar kíséri. Bérelni a „Harmónia”-ban lehet.

(*) **Uránia-színház Ungvárott.** Az ungvári Uránia-színház október 2-án tartja megnyitó előadását Pekár Gyula „A francia forradalom” című darabjával. Az érdekes bemutató után meggyeszerre rendkívül élenk az érdeklődés annyival is inkább, mert Molnár Viktor államtitkár, a budapesti Uránia-színház elnöke, továbbá Kálnoki Bedő Béla és dr. Szabó Ödön igazgatók is Ungvárra érkeznek ez alkalomból, a darabot pedig az illusztris szerző személyesen fogja felolvasni. Az előkelő vendégek fogadására nagyban folynak az előkészületek.

(*) **A Shakespeare-matinék.** A Kisfaludy-Társaság kebeléből alakult Shakespeare-bizottság ma délután Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklésével ülést tartott. Dr. Rádó Antal előadó bemutatta a jövő téli Shakespeare-matinék részletes programját és műsorát. Eszerint a bizottság január közepe táján tartja meg első Shakespeare-matinéját a Nemzeti Múzeum dísztermében. Ezenkívül még négy matiné lesz a Múzeumban, egy pedig az Uránia Színházban.

(*) **A Magyar Képzőművészek Egyesülete** tegnap tartotta meg első őszi ülését a városligeti Műcsarnokban, Róna József szobrászművész, elnök vezetésével. Elnök a napirend előtt meleg szavakkal parentálta el az egyesületnek elhunyt alapító tagját és a magyar szobrászművészek nesztörát: **Donáth Gyulát**, aki a külföldön is dicsőséget szerzett hazájának és nemzetének művészi alkotásával. Emlékét az ülés jegyzőkönyvében megörökítik. A napirend első pontját, a képzőművészeknek a Mikszáth-jubileumon való mikénti részvétele képeztie. **Benczur Gyula** indítványára kimondották, hogy a nagy író jubileumán az egyesület testületileg vesz részt s minden művész egy-egy kisebb alkotásával kedveskedik a jubiláló írónak, amelyeket egybegyűjtve, egy művészi kivitelű kazettában nyújtanak át neki. **Déry Béla** a Nemzeti Szalon ügyvivő titkára jelentette, hogy Nyíregyházán október hó 17-én leplezik le a város nagy szülőtte: **Benczur Gyula** szülőházán az emléktáblát, amelylyel Szabolcs vármegye, a város és a Bessenyei Kör jelölte meg s ez alkalomból a Szalon műtárlatot rendez. Az emléktábla leplezésén **Róna József** elnök vezetésével nagy kitüntetésre vesz részt a művészeknek és jelen lesz azon maga **Benczur** mester is, akit szülővárosa impozánsan fog fogadni és ünnepelni. Az egyesület szombaton, október hó 2-án, délután hat óra-
kor folytatja ülését s ez alkalommal kerül tárgyalásra a nyugdíjügy kérdése és ekkor küldik ki a Rákóczi-síremlék bíráló bizottságába delegálandó tagokat.

EGYESÜLETEK.

(—) **Andrássy-érem.** Az *Országos Magyar Iskolaegyesület* még 1892-ben elhatározta, hogy Andrássy-érmeket készített néhai Andrássy Gyula gróf emlékére és ezzel azokat tünteti ki, akik a magyar köznevelődési mozgalmakban és az egyesület más hasonló irányu törekvéseiben való munkásságukkal kitűntek. A díszes érem, amely az Andrássy-család tagjainak tanácsa szerint készült először az oldalán idős Andrássy Gyula gróf ábráján mutatja a sikert arcképet, a másik oldalán pedig egy allegorikus képet ábrázol. Az egyesület ezzel az érmmel tüntette ki az elmúlt években Csáky Albin grófot, Evva Lajost, báró Kaas Ivort, Darányi Ignácot, Gerlóczy Károlyt, Tóth Józsefet, Sigray Pált, Wlassics Gyulát, Jókai Mórt, Blaha Lujzát, gróf Zichy Jenőt, Hermann Ottót, Berzeviczy Albertet, Andrássy Gyulát, Kossuth Ferenczet és közeletünknek még más kiváló férfait. Néhány évi szünetelés után október hó 7-én tartandó jubilaris közgyűlése alkalmából adja ki újból ezt az érmet az egyesület. Az odaítélés tárgyában a ho'nap, csütörtökön délelőtt tartandó rendes közgyűlésen, az érmszabályzatnak megfelelőleg, titkos szavazással határoznak.

(—) **Ujságkiadók gyűlése.** A *Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége* október hó 3-án, vasárnap délelőtt 10 órakor az Otthon-körben

alakuló választmányi ülést tart, amelyen meg fogják vitálni a szövetség elnöke által az idei közgyűlésen felvetett azt az eszmét is, hogy a szövetség kebelében külön budapesti és külső vidéki szakosztály létesíttessék.

Nyílt-tér.

(C rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

EGYÉVI ÖNKÉNTESEK

részére legegyszerűbb egyenruhákat és teljes felszereléseket szállítanak az új szabály szerint **Tiller Mór és Társa** udvari szállítók **Budapest, Váci-utca 35.** A cég kívánatra költségvetést díjmentesen küld.

BRETT SAROLTA

NŐI KALAP-KÜLÖNLEGESSEGEK TERME Budapest, Párisi-u. 2.

Megörkeztek legújabb párisi és angol **NŐI KALAP-MODELLJEIT**, melyeknek megtekintése e tisztelettel meghívom t. vevőimet és az előkelő hölgyvilágot.

A Pesti molnárok és sütők gőzmalom részvénytársaság igazgatósága, felügyelő bizottsága és tiszttára gyászos megilletődéssel jelenti igazgatósági elnökének

halmi Deutsch Sándor
urnak

ma bekövetkezett elhalálozását. A megboldogult éveken keresztül volt díszes és erős támasza vállalatunknak, fáradhatatlan buzgósággal, bőles és céltudatos gondossággal vett részt annak vezetésében és felvirágoztatásában. Emlékét mindenha tisztelettel és hálás kegyelettel fogjuk megőrizni. Budapest, 1909. szeptember 29-én.

A „Nemzeti” balesetbiztosító részvénytársaság mély fájdalommal jelenti, hogy igazgatóságának érdemes tagja

halmi Deutsch Sándor
úr

folyó hó 29-én elhunyt. A megboldogult évek hosszú során át kiváló érdemeket szerzett társaságunk felvirágoztatása körül és annak érdekeit mindenkor a legelhathatósabbban előmozdította. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni. Bpest, 1909. szeptember 29-én.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

Budapest, szeptember 29.

Ma délután tartotta a székesfőváros törvényhatósági bizottsága a nyári szünet után első rendes közgyűlését. A nyári szünet, ugy látszik, használt a bizottsági tag urak egészségének, mert ugyancsak felgyülemlett bennük az indulat, amelyek ki-kitörése folytán ugyancsak zajos hangulatban folyt mindvégig a tárgyalás. Ez a tulmagas temperamentum okozta azután, hogy jóformán semmit se végeztek. És amit végeztek, azt is balul végezték.

A tárgysorozat hetven pontja közül mindössze kettővel végeztek. A Máv.-nak az államvasuti központi szerár czéljaira kért területet még csak elég rövid vita után átengedték. De már a második pontnál, ahol a Boros testvérek czég a Soroksári-ut és Kén-utca sarkán fekvő telek egy részének eladását — ipartelep létesítésére — kérte, teljes erővel kitört a vihar. Innen kezdve azután egymást érték a felszólalások, közbeszólások. Sőt még egy óra hosszáig tartó ügyrendi vitát is provokáltak. Általában ennek a pontnak letárgyalásáig a tanácskozás holmi kisebb vásárt megszégyenítő zajban folyt le. Sőt még lovagias ügy is keletkezett a paprikás közbeszólások nyomán Kelemen Lajos és Biró Dezső bizottsági tagok között, amely azonban — szerencsére — kölcsönös kimagyarázások után vér nélkül intéződött el.

És mi lett a vita vége? Épp az ellenkezője annak, amit a felszólalások során a hallgatóság remélt és várt. A tanács javasolta a terület átengedését négyszögölenként 30 koronával, de köteles a czég a gyárat két év alatt felépíteni, különben minden négyszögöl után még 20 koronát fizet. A vita folyamán felszólalók legnagyobb része azonban nem akart bizni a kérvényező czégben, feltették fölük az ipart is, a főváros érdekeit is. Hátha nem is a magyar ipar fellendítése a czéljuk? Hátha csak telekspekulációban utaznak? Ebbe a főváros nem mehet bele. Egyikőjük kikötni kívánja, hogy 50 évig köteles a czég a gyárat üzemben tartani, különben az eladási áron visszaszáll a telek a fővárosra. A másik árverésen, adná csak el a telket, de a vevőnek — bárki legyen is az — két év alatt gyárat kell rajta építenie. És a végén — apródonként visszavontak minden ilyen közérdeket féltő indítványt és elfogadták Platthy Györgynek azt a javaslatát, hogy eladják ugyan a telket 30 korona kikiáltási ár mellett árverésen, — de minden kikötés nélkül.

Hiába tiltakozott Bódy tanácsos, hogy hiszen a fővárosnak nem eladó a telke, csakis iparpártolás czéljából volt hajlandó a tanács az eladásba belemenni, Nem használt semmit. Megszavazták. Már nem feltették sem a magyar ipar érdekét, sem pedig a fővárost a becsapástól. Most már megveheti akárki a telket az árverésen és spekulálhat vele kedve szerint. Így nem tudja az ember, mikor elindul, hogy hova lyukad ki.

A szavazásnál Polónyi lelkiismeretére hivatkozva, az ellentábor gnyos kacagása közben táborkarával kivonult a teremből.

Négy rendbeli interpelláció is kerülközött közben, ezután sorra került a szerződés nélkül maradt színészek kérelme a budai Aréna átengedése iránt. A tanács a kérelem teljesítését javasolta. De a dolog nem ment egész simán, mert egyikőjük a színészeket, másik a fővárost, harmadik a közönség testi épségét és egészségét, negyedik Krecsányit feltette. Szóval mindenki féltett valamit. **Vázsonyi** és **Bárczy** polgármester felszólalása

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal Beretvási-pastillát
mely 30 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. **Ara 1 korona 20 fillér.** Kapható minden gyógyszerárban. Három doboznál ingyen postai szállítást.
Készíti **Beretvási Tanács** gyógyszerész Kispesztén. Orvosok által ajánlva.

kir. köz-
vesült izzó-
gyar Keres-
vben meg-
ársaságot
zára annak
a legjobb
sérletezései
ajdonítható
t a veszte-
mérlegében
t ki. Szóval
ptókéjének

sítő erdélyrészi vezérigynöksége a néhai Kőlcsondás Tűzkár Biztosító Szöv. összes követényét átvevén, a vármegye területén levő biztosításokat újra vételt és az épületeket a mai értéknek megfelelőleg biztosítván, mintegy 150.000 korona díjbevételhez jutott, holott a szövetség még a legjobb időben sem ért el 68.000 koronánál magasabb díjbevételt. Bár Marostorda-megye egyes vidékein zugolódtak a biztosítások újra vétele és a magasabb kockázatok kirovása miatt, a megye közönsége lassan kezdi belátni a tűzkár-biztosítási állapotok javulását, mert épületei most rendszeren biztosítva vannak, kárait pedig a társaság gyorsan, várakozás nélkül rendezi. A multban gyakran előfordult, hogy nagyobb károkat csak elkésve, amikor már a megfelelő díj befolyt, rendezhették, legtöbbször azonban csak részletes kártérítést kaptak. Kolozsvári levelezőnk híradása szerint az Első Magyar Biztosító ugyanily módon rendezte Kiskülföld-megye tűzbiztosítását is, ahol szintén a régi megyei rendszerű szövetség helyre lépve, nemcsak a biztosítások egyes felvétele körül oktatta ki a közönséget, hanem gyors kárrendezésével hamarosan népszerűbbé tette a biztosítást, mint az a multban volt. Hogy ezen két kölcsönös biztosítási intézmény megszüntetése minden baj és akadály nélkül történt, kétségtelenül a társaság erdélyrészi vezérigynöksége vezetőjének érdeme, ki kellő számú tisztviselővel betutathatta az összes közsegeket és mindenhol kelőleg felvilágosítván a lakosságot, az elemi biztosításnak sokkal több hitet és barátot szerzett, mint az a multban az elavult biztosítási módok idején volt, azonfelül e két vármegyében bevezette a rendes tarifáls díjakat.

Szaktanfolyamok. Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter az ipariskolák és ipartestületek beérkezett jelentéseiből meggyőződést szerezve arról, hogy a vidéki városokban rendezett szaktanfolyamok az iparosság szakismeretét igen nagy mértékben növelik és tekintettel arra az örvendetes tényre, hogy az iparosok mindenütt maguk kériken ilyen szaktanfolyamok rendezését, több szakiskolában szaktanfolyamok felállítását engedélyezte és az erre a célra szükséges összegeket rendelkezésére bocsátotta. A miniszter a napokban értesítette az aradi állami fa- és fémipari szakiskola igazgatóságát, hogy a javaslatba hozott asztalos-segédek rajz- és gyakorlati tanfolyamát, a lakatos-, szabó-, cipész- és kőmives-segédek tanfolyamait, valamint egy mérlegjavító tanfolyamot engedélyez a jelen év folyamán és a szükséges költségeket kitalja. Megengedte továbbá, hogy azon esetben, ha olyan iparosok, akik részére ez alkalommal tanfolyamok nem szerveztettek, okulva a tanfolyamon résztvevők példáján, maguk részére is tanfolyamot óhajtanának tanévközben, ezek rendezése tárgyában az igazgatóság megfelelő javaslatokat előterjeszse. Hasonló értelemben intézkedett a miniszter a brassói, temesvári állami fa- és fémipari szakiskola, szegedi felső-ípariskola, a debreczeni állami fémipari szakiskola, a pozsonyi állami fémipari szakiskola által kért szaktanfolyamok rendezése tárgyában, mindenütt megengedve, hogy a jelentkezés mértékéhez képest a szükséges tanfolyamok felállíttassanak.

Tőkebefizetés. A Kolozsvári Általános Bank és Takarékpénztár 1907-ben 130.000 korona alapítókéval megalakította a *Borgói Merített Papírgyár Részvénytársaságot* az annak idején üzemben kívül álló borgói Haltrich-féle merített papírgyár átvételére. Annak idején az alapítóknak csak a felét fizették be; ugylátszik újabb tőkére van szüksége a társaságnak, mert most felhívást tett közzé, hogy az 50%-on felüli további 25%-ot fizessék most be a részvényesek a társaság pénztárába.

A bányák megrendszabályozása. Azok a borzasztó szerencsétlenségek, amelyek az idén annyi emberéletet pusztítottak el a szénbányákban, végre a hatóságok figyelmét is a szénbányákra irányították, melyekben — úgy látszik — biztonsági szempontból még igen sok a teendő. Az észlelt hiányok közül a legsürgősebben orvosolnivalók azok, amelyek miatt most a pénzügyminiszter két rendeletet adott ki. Az első rendelet arról szól, hogy fekete szénbányákban a robbantást csak e célra külön

kinevezett lövmesterek végezhetik. Lövmestereknek csak az nevezhető ki, aki a) írni, olvasni tud, b) fekete szénbányáknál vajúri minőségben legalább 5 évet töltött s ebből legalább 2 évet az illető bányaműnél, c) józan életű, a bányarendőri szabályok áthágásáért büntetve nem volt, a repeszlo szereket, azok tulajdonságait, hatását, az alkalmazásban levő gyújtószerkezetet s azok kezelési módját ismeri. A kinevezendő egyént a gyakorlati képzettségre nézve az üzemvezető köteles megvizsgálni és alkalmazhatóságáról tanusítványt kiállítani. Lövmesteri teendőkkal az illető bányaműnél legalább egy év óta működő altiszt is megbízható. A lövmesteri képesítéssel bírókról minden bányaműnél nyilvántartás vezetendő. Ez a rendelet töviről-hegyire megállapítja a robbantásnál követendő eljárást, a szükséges óvintézkedéseket. Szigoruan előírja a rendelet, hogy robbantani mindazon üzemi pontokon tilos, ahol a bányagáz (methán = CH₄) jelenléte a biztosító lámpával megállapítható. Végül szigoru büntető intézkedéseket tartalmaz a rendelet.

A másik rendelet azokat a bányarendőri szabályokat írja elő, amelyek a szálló szénpor ellen való védekezést a fekete szénbányákban lehetővé teszik. E rendelet szerint minden feketeszénbányában vízvezeték létesítendő és állandóan használható állapotban tartandó, hogy ennek segítségével az összes előkészítő és fejtési munkahelyek, valamint a szállítási járásra és légvezetésre szolgáló összes vágatok a szénpor veszélye elleni hatatos védekezés céljából kellő módon megnevesíthetők legyenek. Mindkét rendelet 1910. január 1-én lép életbe.

Telefonösszeköttetésünk Boszniával. A magyar főváros és Szerajevó között állandóan élénkül a forgalom s ez a körülmény szükségessé teszi, hogy megfelelő telefonösszeköttetés létesíttessék Budapest és az élénkebb forgalmu bosnyák városok között. Az érdekelt magyar gazdasági körök a bosnyák kereskedő körökkel karöltve mozgalmat indítottak a telefonösszeköttetés létesítése érdekében. A mozgalomnak — amint már megírtuk — meg is volt az eredménye, mert a telefonhálózat létesítésére irányuló előmunkálatok folyamatban vannak s az új telefonvonalat — amint értesülünk — nemsokára átadhatják a forgalomnak.

A czukorkartel és a czukoripari részvény. Ma már megírtuk, hogy mióta a czukorkartelt nyelbeütötték és a kartel első lépése a czukor árának fölemelése volt, a Magyar Czukoripar r.-t. részvényei felé fordult a tőzsdén a figyelem. E papirok tegnapielőtti a nagy kereslet hatása alatt 20, tegnap 25 koronával, ma pedig újból 30 koronával emelkedtek. Sajnos — amint ma már megírtuk — minél magasabbak ez árfolyamok, annál bizonyosabb, hogy nem lesz olcsóbb a czukor.

Az Osztrák Lloyd fejlesztése. Az Osztrák Lloyd hajóstársaság legutóbb tartott igazgatósági ülésén előterjesztették az alexandriai járatok fejlesztése érdekében építendő két új gyorsgőzös, a „Wien” és „Helnan” terveit és elhatározták, hogy azokat sürgősen meg fogják rendelni. Az új gőzöskéket 8000 brutto tonnataralommal építik és 154 első, 80 második és 30 harmadik osztályu utas befogadására rendezik be.

Faárverések. Vinkovczéről jelentik: A kincstári tölgyfaerdők fatermékeinek árverése kedvező eredménnyel végződött. A földművelésügyi miniszter által kiírt árverés 753 hold tölgyerdő faterméke 1.706,107 koronáért kelt el a becárnál 37%-al drágábban. Összesen 13 erdőparczella került eladásra s csak két rész nem akadt vevőre. Három részt a nasici tanninyár és a budapesti gőzlérsz-részvénytársaság, két részt Binder és Polgár zimonyi fakereskedő cég, egy-egy részt Benedikt zágrábi, Mercier sziszeki, Eiszler bécsi, a bródi Leszámítoló Bank, Deutsch zágrábi és Berger szintén zágrábi fakereskedő vett meg. Összesen 29 ajánlat volt s az árverés kedvező eredménye főleg annak köszönhető, hogy a földművelésügyi minisztérium a becár megállapításánál a keményfaúzet jelenlegi helyzetét vette figyelembe.

Feljelős szerkesztő:
FURJESZ LAJOS
Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.
BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.
Gabonatőzsde.
Budapest, szeptember 29.

A készáru piaczon ma kedvtelen volt a hangulat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok kezdetben nagyon tartózkodók voltak, miért is igen nehézkösen indult meg az üzlet. Később aztán mégis elég jó vételkedvet mutattak, de rossz árakat ígértek. Még így is élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 43.000 q buza kelt el, a tegnapiaknál 10-15 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 29.30 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 27 korona 78 fillér törökországi buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs tíz fillérrel olcsóbb, a többi változatlan. Forgomba került 4000 q rozs 19.20-19.30 koronás áron, 900 q zab 14.60-15.60 koronás áron és 200 q tengeri 15.20 koronás áron. A határidőpiaczon a mai üzlet megint igen viharosan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, kezdetben igen jó vételkedv mutatkozott, amely azonban hamar erősen alábbhagyott és ehelyett a kínálat jutott tulsulyra, mire aztán az árfolyamok is visszaszorultak. Zárlat előtt újra valamivel jobb vételkedv mutatkozott, minek folytán ismét javultak kevésbé a jegyzések. Az októberi buza 6 fillérrel a tegnapi zárlaton fölüli, 28.16 koronán indult, előbb 28.04-ig csökkent, aztán 28.14-ig javult és zárlatkor 28.08 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza két fillérrel, az októberi rozs négy fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel gyöngült, az áprilisi buza két fillérrel, az októberi és az áprilisi zab szintén két-két fillérrel javult, az áprilisi rozs változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tozszen a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.70-29.20
"	76	—	80	28.90-29.40
"	77	28.15-28.50	81	—
"	78	28.35-28.70	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.50-28.85
"	76	—	80	28.70-29.10
"	77	27.95-28.30	81	—
"	78	28.15-28.50	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.60-28.90
"	76	—	80	28.80-29.30
"	77	28.10-28.45	81	—
"	78	28.25-28.60	82	—
Bánsági	75	—	79	28.70-29.10
"	76	—	80	28.90-29.30
"	77	28.15-28.50	81	—
"	78	28.30-28.70	82	—
Bácskai	75	—	79	28.70-29.10
"	76	—	80	—
"	77	28.45-28.60	81	—
"	78	28.30-28.70	82	—
Roszs I-rendű uj	—	—	—	19.25-19.50
középmínőségű uj	—	—	—	19.05-19.15
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.75-15.05
II-rendű	—	—	—	14.40-14.60
Zab I-rendű	—	—	—	15.40-15.70
II-rendű	—	—	—	14.90-15.20
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.20-15.30
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 300 q 79.5 k 29.25 K, 3000 q 79 k 29.30 K.
 Pestvidéki: 100 q 78 k 28.85 K, 100 q 77.5 k, 100 q 78 k, 200 q 77.5 k 28.74 K, 200 q 77.5 k 28.75 K, 200 q 77.5 k 28.50 K, 100 q 77 k 28.60 K.
 Bánsági: 300 q 80 k 29.10 K, 3000 q 77.5 k 28.50 K, 850 q 75.4 k 28.20 K.
 Becskereki: 1180 q 77.3 k 2440 q 77.5 k 28.70 K.
 Fejérmegyei: 1250 q 76 k 28.45 K, 100 q 76 k 27.70 K kev. 100 q 75.7 k 28.05 K.
 Tolnai: 200 q 78.5 k 300 q 78 k 28.85 K, 250 q 78 k 28.80 K.
 Szerémségi: 3000 q 78 k 28.20 K.

Szén, koks, téli fűtéshez
briket és antracit

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
 Telefon: **164 interurban.**

Radnay Károly
Budapest, Uaczi-körut 78.
Sürgönyezim: ANTRACIT Budapest

koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar államvasut 162.50 Bécsei váltóár 850.—, Olasz járadék —.—; Ált. villamos-sági Edison 242.80, Gelsenkircheneri 217.—, Laurakohó 194.50, Szilárdult.

Frankfurt, (Zárlat) szept. 29. 4.2 száz.-os papírjára 98.15, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 99.25, Magy. ar.-jár. 91.80, Osztrák hitelint. részv. 210.—, Osztrák-magyar államvasut 163.—, Eszakyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 203.75, Bécsi Bankverein 137.90, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölcson 78.10, 4.2 százalékos ezüstjára 98.30, Osztrák koronajára 91.95, Magyar koronajára 92.10, Osztrák-magyar bank 127.—, Déli vasut részvény 25.30, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 850.25, Párisi váltóár 811.50, Union bank részvény —.—, Alpei bányarészvény —.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) szept. 29. 4.2 százalékos ezüst járadék 97.80, 1860. sorsjegy 165.50, Déli vasut 25.10, 4 százalékos aranyjára 98.90, Osztrák hitelrészvény 210.30, Osztrák-magyar államvasut 162.25, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjára 94.80. Engedő.

London, szept. 28. Angol consol 83 3/4

Páris, (Zárlat) szept. 29. 3 százalékos francia járadék 97.27, Osztr. aranyjára 101.30, Magyar aranyjára 93.95, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 507.—, 3 3/4 százalékos Olasz járadék 104.20, Déli vasut elsőbbségi kötv. 292.—, 5 százalékos marokkói járadék 527.—, 4 százalékos 1890. román kölcson 96.25, 4 százalékos kons. amort. román jár. 94.50, 4 százalékos amort. román járadék —.—, 5 százalékos orosz járadék 103.95, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.35, 4 százalékos spanyol jár. 97.12 4 százalékos unifikált török jár. 93.50, Török sorsjegy 194.—, Török dohányrészvény 393.— Osztrák földhitelintézet 12.64 Osztr. Länderbank 532, Magyar jelzálogbank —.—, Banque de Paris 17.34, Banque Ottomane 726.— Osztrák-magyar államvasut —.— Déli vasut 134.—, Merdionalvasut 693, Hartman gépgyár 575.—, Rio Tinto 19.01, Sucrerie d'Egyten 36, Tula 347, Urikányi köszén 175, Chartred 50.—, De Beers 465.—, East Rand 143.50, Jagersfontenp 185.—, Trans. Land Comp. 81.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 281.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz aranyváltó (rövid) 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csekk Londonra 251.85, Magánkamatláb 2 1/4. Ingadozó.

Uzleti tudósítások.

Sertéskonsumvárosi jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágóhid igazgatósága) Szeptember 29-én. Előző napi eladatlan maradvány 377 drb sertés, 57 drb süldő, 0 drb malacz. Pótfelhajtás 105 drb. sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai felhajtás 751 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz, összesen 1233 drb sertés, 57 drb süldő, 0 drb malacz. Eladatott 656 drb sertés, 6 drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 577 drb sertés, 51 drb süldő, 0 drb malacz.

Következő árak jegyzettek: Zsirsertés: Öreg l. rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 114—118 fill., életsúlylevonással — fillér. II-orendű 280—350 kilogrammig — fill., életsúlylevonással 134—fillér, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül éős. — fillérig, életsúlylevonással 144—158 fillérig, fiatal közép 220—300 kg.-ig — fill. életsúlylevonással 148—158 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogrammig — fillérig, levonással 148—158. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig — fill.-ig, életsúlylevonással — fillérig, belföldi süldő 128 — fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 29. —

Einevezések. A belügyminiszter az országos levéltárnál Barabás Samu országos alleveitárnokot országos levéltárnokká, Peski Géza Kisküküllő vármegyei közigazgatási gyakorlatot a belügyminisztériumhoz fizetésnélküli mlniszteri segédfogalmazóvá, dr. Feketeházy Tibor ügyvédjelölt budapesti lakost díjtalan miniszteri fogalmazó-gyakornokká, Andor László irodatisztet segédhivatali igazgatóvá és Gál Gyula irodasegéd-tisztet irodatiszté, Eberhard Gyula díjnokot a belügyminisztériumhoz fizetésnélküli irodasegéd-tiszté;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Timon Margit okleveles tanítónőt a budakeszi, Sáska Erzsébet, okleveles tanítónőt pedig a ruttkai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé;

a kaposvári törvényszék dr. Hegyi Árpád kaposvári lakos ügyvédet a kaposvári törvényszék mellé a német nyelvre tolmácsolásá nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Kiskoru Schwarzenberg Dezső szegedi lakos Sebestyén-re, Háhn Matild törökjözseffalvi születésű budapesti lakos Halmi-ra, kiskoru Spitz Julianna budapesti lakos Iván-ra kért magyarosítását megengedte.

Pályázatok. Papmezőn (Biharm.) postai ügynöki állásra 29-ig; a löcsei pénzügyigazgatóságnál egy pénzügyőri szemlési állásra 2 hét alatt és több pénzügyőri vizgázói állásra nyolc hét alatt; a satoraljai ügyőri vizgázói állásra nyolc hét alatt; a satoraljai ügyőri vizgázói állásra több pénzügyőri vizgázói állásra 4 hét alatt; a goszpicsi adóhivatalnál adóhivatali gyakorlati állásra 2 hét alatt; a megyei járásbírósnál telekkönyvi átalakító díjnoki állásra 2 hét alatt; a világosi járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Az Athenaeum Irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent:

A szemérem elleni büncselekmények.

TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜNTETŐJOG KÖRÉBŐL

Írta: dr. HALÁSZ ZOLTÁN budapesti ügyvéd.

Halász Zoltán dr., a kiváló kriminalléta, eme rendkívül érdekes és feleletlen hasznos uttörő munkája nemcsak jogász körökben, hanem a művelt laikus közönség között is méltán kelt fel-tűnést. Akik a nemlét körébe tartozó cselekmények jogi elbírálása felől kimerítő tájékozást óhajtanak nyerni, azok a külföldi hasonló termékek között sem találhatnak ehhez fogható kimerítő és alapos munkát.

A KÖZEL 450 OLDALRA TERJEDŐ KÖTET ÁRA 10 KORONA.

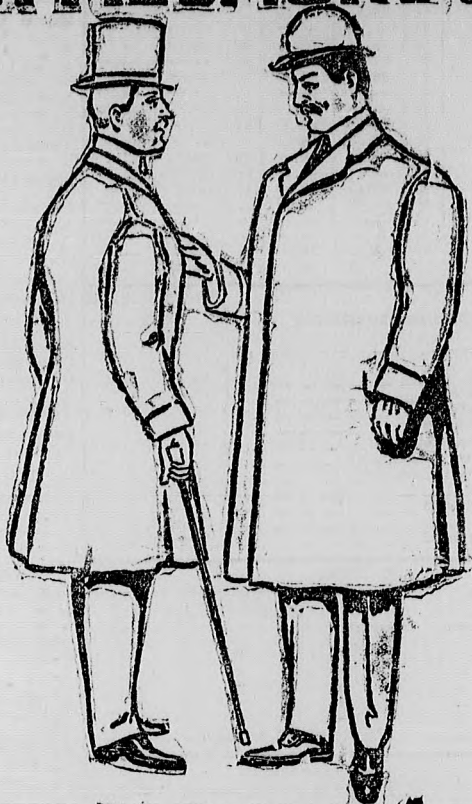
Megrendelhető úgy a kiadóhivatalban (VII., Rákóczi-út 54. sz.), mint minden hazai könyvkereskedésben.

!! Olosó kölcsönök !!

Tisztviselő kölcsön

6—6 1/2%-ra, 15—35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Felzárókölcson 4-4 1/2%-ra 4-62—5.05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra Óvadékokra az érték 75%-ig Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Törlesztés, váltókölcson gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok, erdők, bányák adásvétel. Osztályosorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! Kun és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda, Budapest, Rózsa-u. 29. III. 5. sz. Válaszbélyeg.

MÁR MEGMONDTAM!

HA JÖ RUHÁT, KÉSZEN VAGY MÉRTÉK SZERINT ÓHAJT BESZEREZNI, MENJEN

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ CZÉGHEZ

BUDAPEST,

IV. MÚZEUM-KÖRÚT 1-3.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Szava, Szamos, Kraszna, Laborca, Latorcza, Pétercsény) and water level data for various stations (Schäring, Pasu, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Pécs, Mohács, Gombos, Ujvidék, Pancsova, Orsova, Morvafalu, Zsola, Trencsén, Sziged, Szt.-Gotthard, Sárvar, Győr, Várasi, Zákány, Bács, Eszék, M.-Szerdah, Zságráb, Sziszek, Mitrovicza, Déés, Szatmár, N.-Majtény, Munkács, Homonna, Pétercsény) with dates (szept. 28, szept. 29) and water levels in meters.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt az ország délnyugati felén volt eső, mely jobbra zivatarral járt és zöme főleg a Dunántulra terjedt ki, ahol többnyire 10 és 40 mm. között ingadozott; különösen sok eső volt Pápán (74 mm.), Kapuváron (64 mm.), Keszthelyen (64 mm.) és még Orsován (57 mm.) A hőmérséklet nem változott lényegesen; a maximum több helyütt az Alföldön meg észak-

keleten 23 C° és a minimum Arvaváralján 5 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Helyenkint eső, esetleg zivatar és némi hősi-lyedés várható.

(Sürgöny-prog: Sok helyütt csapadék, enyhe.)

Table with columns for location (Aiomás, A-Szlatina, Ungvár, Körmärk, Losonc, Ogyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zságráb, Fiume, Szeged, Temesvár, Nagyvarad, Kolozsvár, Vajdahunyad, Nagyszoben, Szatmar, Eger, Arvaváralja, Solnecebánya, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Eszék, Czirvenica, Debrecen, Kecskemét, Orosháza, Arad, Zombolya, Vörseöz, Orsova) and weather data including wind direction, speed, and temperature.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, K. 10, K. 12. Rows include: tiszavidéki, fehér, pestvidéki, társági, békai.

Table with columns: Egyéb gabonaneműk, 100 kilogramm ára, K. 10, K. 12. Rows include: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri mogyoró, Repce.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Rózsás, Sárga, Koronától-koronáig, Különböző termények, Faj. Rows include: Dunántúli, Pelsőmagyarországi, Nyírségi, Hódmezővárosi, Borsod-Abaúj, Pest.

Allamadóssággózkölcsonók
Magyar aranyjardékok 40%
koronajardékok 30%
koronajardékok 40%

Oszták aranyjardékok 40%
koronajardékok 40%
áll.-sors. 1860. 100K 40%

Záloglevelek, Eiszóbbsegék.
Belvár. tkpt. r.-t. 40%
Egyesült. jöv. takpt. 40%

M. jelz. hitelb. r.-t. 50%
M. agrár-jár.-b. sz. 40%
M. áll. tkpt. r.-t. 50%
Magy. földhitelint. 40%

M. lezám. egy. kősz.-banya 50%
P. hazai. tkpt. kősz. kv. 40%
Pesti m. keresk. bank 40%

Bankok részvényei.
Angol-oszták bank 312
Budapesti bankgyűlölet 28

Magy. agr. és jár. D. r.-t. 50%
M. jelz. hitelb. r.-t. 50%
Magy. kereskedelmi r.-t. 50%

Takarékpenztárak.
Pérvárosi takarékpénztár 610
Budapesti takarékpénztár 200

Biztosító társaságok.
Első magyar ált. biztosító 10700
Fonócsi pesti bizt. int. 330

Gőzmalmok.
B. ród-Miskolczi gőzm. r.-t. 410
Concordia 250

Ufaki tegla és meszegeto 336
Első m. gazdasági gépgyár 360

Bazilikai sorsjegy 22
Bazilikai sorsjegy 22
Bazilikai sorsjegy 22

Pénznek és váltók.
Arany, magyar v. osztr. vert 11.35
" " " " kor. 11.27

Arany, magyar v. osztr. vert 11.35
" " " " kor. 11.27
" 50 frankos 13.09

A RENEGÁT

EREDETI REGÉNY.
IRTA: DÉRI GYULA.

— Csak azt az egyet, hogy a mi érdekünk szerint Du Charrasnak ma mindenütt szabadna lenni, egyedül Párisban nem s legkevésbé az ön mai estélyén.
— De hiszen együtt beszéltük meg azt a tervet. Ön maga kívánta, hogy elutazását minden eszközzel megakadályozzuk.

teljesen el akarják szigetelni; rágalmazzák, ahogy lehet, mert valami forradalmi ligával állott összeköttetésben. Ezt ön valószínűleg nem tudta eddig?
A bárónó most már teljesen visszanyerte nyugalmát. Tehát mégis ő volt az ügyesebb! Lorrain gróf egyszerre törpülni kezdett előtte, amint megvallotta, hogy most már gyengének érzi magát Du Charras megbuktatására s nagy elővigyázatot tart szükségesnek. Mennyivel több az ő hatalma Du Charras felett! Több, mint az egész kormányé, mely még csak keresi, amit ő már kezében tart!

a császárhoz férközik s kegyébe jut. Az én pályámnak mindenekelőtt bevágja az utját, csak úgy, mint ahogy az egész kormányt elcsapatja minden emberével együtt. Hanem ez mind csak csekélység ahhoz, hogy ha miniszterre lesz, a császár közbenjárásával okvetlenül meg fogja nyerni a Laroche Hélén kezét.
— Kell ahhoz a császár közbenjárása? Hiszen Laroche Teodor elüzte magától a leányt s azt teheti, amit akar.
— Ez az a tévedés, ami egész számításunkat tönkre tette. Azóta megtudtam, hogy Du Charras mindjárt a Laroche Imre megölését követő napon kísérletet tett a leány megszöktetésére, azonban kudarcot vallott. Lionville tábornok. Hélén anyai nagybátyja, ki Laroche Teodor egyenes kérésére fogadta be családjába az elűzött leányt, fölfedezte a tervüket s azóta oly szigoruan őrizi unokahugát, hogy Du Charras Kamil elött nem áll egyéb, mint vagy lemondani róla, vagy az atyját kiengesztelni. Laroche Hélén tényleg atyai hatalom alatt áll!

SZINHÁZAK

Csütörtökön, 1909 szeptember 30-án.

Nemzeti Színház

A boldog mátkaság. Vigjáték 3 felvonásban, írta: Auernheimer Raoul. Fordította: Náday Pál.

Magyar Színház

Pádua hercegnője. Tragedia 5 felv. írta: Wi de Oszkár.

Király-színház

Az elvált asszony. Operett 3 felvonásban. Írta: Leon Viktor. Fordította: Gábor Andor.

Víg-színház

A zsiros ügy. Bolozat 3 felvonásban. Írta: Honocsin es Vebor.

Dr. Kállay Zoltán

Jogi és államtudor, tartalékos m. kir. honvédszázados-hadbíró. Jogi szemináriuma (Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.)

Tanít, Oktat, Előkészít

mindennemű jogi vizsgálatra, u. m; alapvizsokra, szigorlatokra és ügyvédi vizsgára

A Legrövidebb Idő Alatt

ugy, hogy már az időmegtakarítással is óriási előnyöket biztosítanak maguknak hallgatói:

A Legkevesebb Költséggel

mert hiszen megőrizte a tanulást, a leg ólszor a fővárosban való huzamabb tartózkodás idejét, mar maga ez is tekintélyes penztakarítást jelent.

A Legkisebb Fáradsággal

mert a Jogi Szemináriumban, — mely teljesen az élvizseket óta kipróbált külföldi, u. m. német, francia és svájci hasonló intézetek mintájára van szervezve, — a tanulás fizikai fáradsága megszűnik a kitűnő szakeladók és a hallgatók között

De Nem Jegyzet-Puskákkal

hanem a tantárgy egész anyagát felvett könyv és szigoruan tudományos rendszer alapján: még pedig egyéki

A Budapesti és Kolozsvári Egyetemre!

bármely tankönyv használatára, — s bármelyik bizottság kijelölése mellett

A Kiváló Sikerek

egész sorozatát tudja már ez az intézet fölmutatni. Hallgatói, akik

Jeles Eredménynyel Vizsgáztak

mindentűt találtak, a dr. Kállay-féle Jogi Szemináriumból

Az Ország Minden Városában

tudnak, s mindenütt található kézi ügyvédek, bírák, vagy más jogi pályán működő egyének, akik gyors boldogulásukat, kitűnően sikerült vizsgájukat, s a megszerzett diploma örömet

Egyedül Ennek Az Intézetnek

a már évek óta, a legkitűnőbb szakérők közreműködésével működő

Jogi Szemináriumnak

köszönhetik, melynek helyisége Budapesten van, a IV., Magyar-utca 3. sz. alatt, vezetője pedig:

Dr. Kállay Zoltán

jog- és államtudor, tartalékos m. kir. honvédszázados-hadbíró. KÉRJEN PROSPEKTUST MELYET DJTANUL KÜLDÜNK MINDENKINEK.

Fővárosi Orfeum. Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Még csak rövid ideig! PALMA-NATHAL a gorilla ember, NEUMÜLLER. — GOLEMANN stb. Új fellépés! Fábian Kornélia

Két millió KORONA nyereményre játszik évente 10 huzásban. 1 darab Hazai első takarékpénztár sorsjegyet, 2 darab Erzsébet királyné szanatorium sorsjegyet, 1 darab József sorsjegyet, 1 darab Bazilika sorsjegyet.

Szabadalom értékesítés. The Continental Hall Signal Company Bruxelles-i cég a 23963 sz. nu és Átállító készülék vasutijelző váltóállító és egyéb hasonló készülékekhez

Likörgyárosok, kereskedők és pálinkalásztók a legmegbízhatóbb beszerzési forrása. Báró Pászthory Árpád Budapest, Dohány-utca 1b.

ÖN BÉREL egy ócska zongorát vagy pianót és KIDOB havonta 12 vagy 16 korona kölcsönjárt, végre pénzt kladta, zongorája nincsen. HA FIZET havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányu, legmodernebb érepancéltöltésű Keresztúros új zongorát

Alkalmi Butoráruház. Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegekben! BALASSA ES RÓNA butoráruháza Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.

ROYAL ORFEUM. Salzer Marcell szenzácziós sikerű vendégszereplésének utolsó esteje teljesen új műsorral. Azonkívül Faun és Nimfa Szerencseszám és 12 el őrangú attrakció.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE. Teréz-kört 28. Telefon 52-88. Bálint Dezső igazgatása alatt. Csütörtökön szeptember 30. este 9 órakor PREMIER

KÉZIMUNKA. GOBELINEK: himzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. Telefon 109-06. BÉRCZI D. SÁNDOR Budapest, VI., Dessoeffy-utca 5. sz.

Az Én Ujságom. előfizetési ára: egyévére 2.50, félvére 5.—, egész éve 10.— kor. Singer és Wolfner, Andrásy-ut 10. szám.

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön 1909. szeptember 30-án

M.kir. Operaház Föv. Városligeti Színház

A hollyó hollandi.
Dalmá 3 felvonásban írta és zenéjét szerette Wagner Richard

Szerelmi keringő.
Operett 3 felvonásban.
Kezdete fél 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF
Telefon 68-39.
Hercegnő és a rabszolga.
Utazás Brémától-Newyorkig
A csodagyöngy.
Négerházasság
Selyemhernyó tenyésztés.
Egy szép álom.
A kis árva.
Az előadások hétköznapokon d. u. 6 órakor, vasár- és ünnepeken 8 órakor kezdődnek

Urania-színház.
Megölt országok
Kezdete fél 8 órakor

CIRKUSZ

BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46

Ma, csütörtökön, szept. 30-án utolsó csütörtök délutáni előadás

az egész nagy szeptemberi műsorral. Ezen előadásban úgy felöltözött, mint gyermekek felöltöznek. Este 8 órakor fényes előadás

Idény vége 1909. Október 3-án.

PARISIANA ORFEUM

Szerecsen-utca. Telefon 161-45.

Átalakítás miatt ZÁRVA.

Megnyitás fényes operett, bohózat, vígjáték és attrakciós műsorral okt. 6-án.

FOLIES CAPRICE

VI. kerület, Révay-utca 18. szám.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor

Az előadás kezdete fél 9 órakor!
Ma 10 órakor

FALUSI ÉRKOCSOK
tréfás vidéki történet. Írta Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órakor: Ujdonsági

MAISON ARABELLA
Bohózat, írta: Taufstein. Rendező: Springer A.
Továbbá: Elsa de Sylvia, Werner Tarsai, Trebitsch Sándor és Springer Arnin.

Holnap pénteken, október 1-én először **Serinissimus.** Közjáték.
Jegyek kaphatók a nappali postánál, Révay-utca 18. d. u. 9-11-ig és d. u. 8-9-ig. „Lyra” jegyirodájában, VI. Andrássy-ut 15. és Sopronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. sz. 12 óra után az 1-es emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének-tánc-attrakciók felépítésénél.

14 HUZÁS

van évenként a következő 6 darab sorsjegyre:

- 1 darab Pesti Hazai Takarékpénztár sorsjegy
- 1 „ Olasz vörös-kereszt
- 1 „ Bazilika
- 1 „ Iósziv
- 2 „ Erzsébet-Szanatórium

Legközelebbi huzások:
Október 5-án a HAZAI-ra. Főnyer. 500.000 kor
November 1-én az olasz vör. és Erzsébet sorsjegyre

Évi nyeremények:
2,000.000
korona

Főtti 6 darab sorsjegy 43 havi 7 koronás befizetésre kapható. Az első 7 koronának ledzete vagy átalányon van. Bevezetés után az első ötven évvel a sorsjeggyel a számközt tartalmazó részletről, melyek alapján az összes nyeremények a vörösi listán. Huzás után az összes nyeremények a vörösi listán. Huzás után az összes nyeremények a vörösi listán. Huzás után az összes nyeremények a vörösi listán.

Beifeld Bankház
BUDAPEST, Károly-körút 1. Alapítva 1874.

NAGY ENDRE CABARETJA

Andrássy-ut 69. (MODERN SZINPAD) Telefon 93-16.

CHANTECLER / Pont/410-kor törvény / Az új kávéház
Teljesen új magánszámok, színpadi tréfák, darabok.
Az új októberi műsor!

Fellépnek: Nagy Endre, Nemeth Juliska, Hadrik Anna, Pally E., Nádor Lilly, Vidor Feri, Sajó Géza, Garas, Huszár, Bársony Boldizsár, Papp János stb. Jegyek előre válthatók (VI. Andrássy-ut 69).

STEINHARDT-MULATÓ

Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Ma és mindennap

A FEKETE FRANCOZ. Bohózat, írták: Glinger és Taussig, ford. Steinhardt.
11 órakor:

CSINGILINGI! Bohózat, írták: Glinger és Taussig, ford. Steinhardt.
11 órakor:

Továbbá: Steinhardt mint COOK az északi utazó és Gyárfás teljesen új magánszámokban. Kétúró attrakciók.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és özv. Konti J.-né dohánykülönlegességi áruháza, Andrássy-ut 29. kaphatók. Esti pénztárnyitás 7 órakor. A remek telikertben cabaret és tánc. — Belépődíj nincs. — Izséles magyar konyha a híres Balonczi vezetésével.

ÁRJEGYZÉK KIVÁNTATRA INGYEN!

BOR-PRÉSEK = SZIVATTYUK = TÖMLÖK = SZŐLŐZÜZÖK =

SCHOTTOLA ERNŐ

GYÁRS
BUDAPEST VACZIKÖRUT 13-53

Újrendszerű butorhitel!

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, mert előkelő bankösszeköttetésünk lévén a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán

6% fizetendő 1/4 évenként mindig csak a hátralékos csökkenő tartozás után. (Részjegy vagy melléköltség nincs.)

Törlesztés minden 100 kor. után havi 3 korona vagy 100 " " 1/4 évi 9 "

Nagy választék: asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkben.

Balázs és Társa butorraktára Budapest,
VI., Révay-utca 3., a Foncière-palota mellett.

A bosznia-hercegovinai államvasutak üzemkimutatása

1909. augusztus haváról. — Üzemhossza 940 km.

Időszak	Továbbított		Bevételek	Összehasonlítás a múlt 1908. évvel	
	személyek száma	árnk tonnáknban		bevételek	különbség
1909. január 1-től július végéig	1,583,744	826.147	8,259,968	7,290.858	1,029.110
1908. augusztus 1-től augusztus végéig	299.406	112.636	1,116.180	1.046.110	70.070
Összeg	1,883,180	938.783	9,376.157	8,276.968	1,099.189

Sarajevo, 1909. szeptember 11-én. Az igazgatóság.

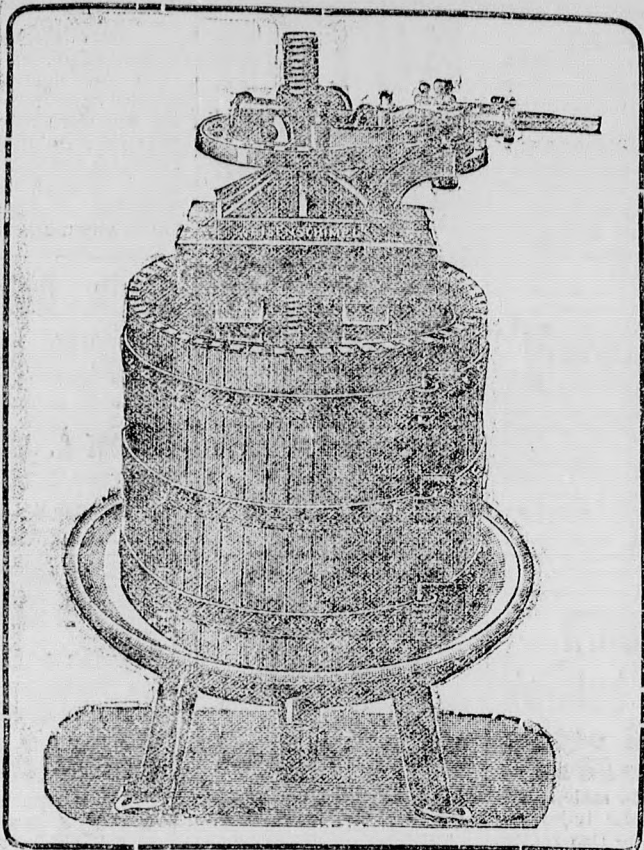
HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A LEGELŐNYÖSEBBERN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERESZTES MŰRÁS üzletében szerezhetők meg

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK
ÁRJEGYZÉK 2000 BAJZZAL INGYENES BÉRMENTE

Legtökéletesebb borsajtók

Szőlő-zuzók olcsó árban.

Árjegyzék, árajánlat bérmentve.

BÄCHER-MELICHAR

Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 63. szám.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 8-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. Mellényzsebben elfér.

Ára 80 Korona. Havirészlet 4 Kor. 12 havi egyenlő részletre 72 Korona.

Levegandó és hosszank beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied cégnél Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt... korona árban, fizetendő... kor. havi részletekben... tól kezdve, Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet emulasztása az egész hátralékot esedékesé teszi.

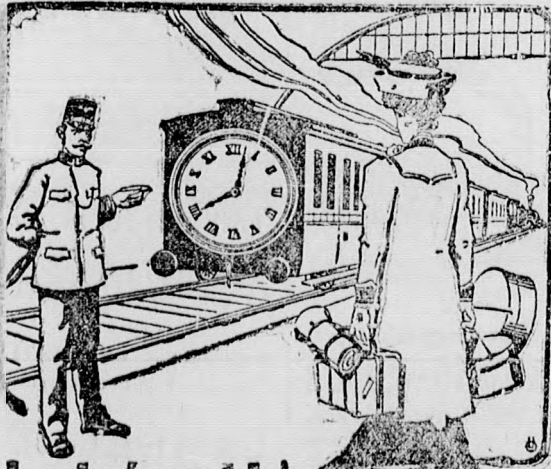
Lakhely: Kelet: Név és foglalkozás:

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetések felvételnek a kiadóban, VI., Eötvös-utca 32. sz.

ELŐPATAKIE FORRÁS

KIVÁLÓ VASAS SAVANYUVIZ-GYOMORBAJOK ÉS SÁRGASÁGELLEN TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK. FŐLEAAKAT! MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT. BATHORY-U.5. TELEFON: 162-84.

Lekéssett!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járásu órá!

POLGÁR KÁLMÁN

műorásnál BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám részletfizetésre is vásárolhat szigorúan szabott aron. javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem! Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték

RÉPÁTI VIZ

AZ ÉGVÉNYES ÁSVÁNYVIZEK GYÖNGYÉ HURUTOS BANTALMAK ELLEN. TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK. FŐLEAAKAT! MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT. BATHORY-U.5. TELEFON: 162-84

Polgár Sándor

orvosi mű- és kötszerész BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 50. SZ. Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvosi, sebészeti és betegápolási tárgyakban. saját gyártmányu magy. kir. szabadalmazott Polgár-féle

sérvkötő, baskötő, cörsör elleni gummi-harisnya, orthopediai keszülékek, műlábak és kezek stb. Valódi francia különlegességek P. Bergerand fils párisi gyárból. Hamisítás ellen védelem 19202 szám alatt.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mily tárgy szükséges.

Advertisement for Dr. Garai, featuring a large decorative frame with the text 'Nemi betegségek' and details about his medical practice in Budapest.

FOGAK

8 koronától szápadlás nélkül, gyökéreltávolítás fölsleges, aranykoronák és tartós fogtömések, foghuzások érzéstelenítéssel - Vidékiek 12 óra alatt kielégítettnek Regi hasznavehetetlen fogsort hasznavehetővé alakítottok. Dr. Hegedüs Jakab fogorvos Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 44. szám. Rendelés egész nap. Részletfizetésre is, 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

legújabb rendszerű hangverseny gramofonok óriási választékban

kaphatók a minőségért elvállalt teljes szavatosság mellett

csekély havi részletfizetésre

Legújabb kimerítő hangszer- és lemezjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Elek és Társa Budapest, IV., Károly-körut 10. sz.

